

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Η Χριστιανοσύνη στον σύγχρονο κόσμο

Περιεχόμενα

Βασικά Θέματα: Ι.: Οι Χριστιανικές Εκκλησίες: Κοινή καταγωγή, διαφορετικές πορείες	2
ΒΘ. Ι.iii: Προτεσταντικές Ομολογίες	2
Μεταρρύθμιση.....	2
Προτεσταντισμός	2
Η Μεταρρύθμιση του Λούθηρου	3
Η προτεσταντική μεταρρύθμιση	4
Μεταρρύθμιση: μια ανάγνωση της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας	4
Μεταρρύθμιση: μια ανάγνωση της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας	5
Μαρτίνος Λούθηρος και Μεταρρύθμιση	6
Μαρτίνος Λούθηρος και Μεταρρύθμιση	7
Η διάδοση της Μεταρρύθμισης: Καλβινισμός και Αγγλικανισμός	8
Οι μεταρρυθμιστές Ζβίγκλιος (1484-1531) και Καλβίνος (1509-1564).....	9
Εξέλιξη του Προτεσταντισμού	9
Συνέπειες της Μεταρρύθμισης στην κοινωνία των νεότερων χρόνων.....	10
Η επικράτηση της Μεταρρύθμισης και οι συνέπειές της για τη Δυτική Ευρώπη.....	10
Η σημασία της Μεταρρύθμισης	11
Βασικά δόγματα του Προτεσταντισμού	12
Η θέση και η σημασία της Βίβλου στη ζωή και στη σκέψη των πιστών	13
Έρασμος: η επιστροφή στην Βίβλο	14
Η πορεία του Προτεσταντισμού στην ιστορία	14
Η αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας μετά την επικράτηση της Μεταρρύθμισης....	15
Η Ρωμαιοκαθολική Αντιμεταρρύθμιση και η Σύνοδος του Τριδέντο	15
Η Ρωμαιοκαθολική Αντιμεταρρύθμιση και η Σύνοδος του Τριδέντο	16
Οι αντιδράσεις της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας	17
Αντιμεταρρύθμιση	17
Η Ευρώπη μετά τη Μεταρρύθμιση	17
Λουθηρανισμός.....	18
Μεθοδισμός.....	18
Μεταρρυθμισμένες εκκλησίες	19
Ευαγγελική Εκκλησία στη Γερμανία (ΕΚΔ)	19
Αγιαστικό κίνημα	19
Γουεσλεϊανή Εκκλησία.....	20
Εκκλησία του Ναζωραίου	20
Πεντηκοστιανισμός.....	21
Καλβινισμός	23
Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία	24
Η πίστη της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας.....	26
Πανελλήνιος Ευαγγελικός Σύνδεσμος.....	26
Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία στην Αμερική	27
Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών	28
Πρεσβυτεριανισμός	28
Πρεσβυτεριανή Εκκλησία (ΗΠΑ).....	29
Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική	29

Ορθόδοξη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία	30
Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία.....	30
Βαπτιστές	31
Αναβαπτιστές.....	32
Κουάκεροι	33
Κουακέροι: Κουάκεροι στην Ελλάδα	33
Αρμινιανισμός.....	34
Πουριτανισμός.....	35
Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση.....	35
Ευαγγελικοί/Ευαγγελικαλικοί.....	36
Αντβεντισμός.....	36
Εκκλησία Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας.....	36
Οι Χριστιανοί Αντβεντιστές της Εβδόμης Ημέρας Πιστεύουν . . .	37

Βασικά Θέματα: I.: Οι Χριστιανικές Εκκλησίες: Κοινή καταγωγή, διαφορετικές πορείες

ΒΘ. I.iii: Προτεσταντικές Ομολογίες

Μεταρρύθμιση

«Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, ή Μεταρρύθμιση του 16ου αιώνα, ήταν ένα θρησκευτικό κίνημα του 16ου αιώνα, που συνέβη στην Ευρώπη και ίδρυσε τον Προτεσταντισμό ως τρίτο μεγάλο κλάδο του Χριστιανισμού. Ο Προτεσταντισμός πήγασε από την αντίθεση με την Καθολική Εκκλησία και τις πρακτικές της. Οι τρεις κλάδοι του Χριστιανισμού είναι η Ορθοδοξία, ο Καθολικισμός και ο Προτεσταντισμός (ή Διαμαρτύρηση).

Ξεκίνησε στη Γερμανία το 1517, όταν στις 31 Οκτωβρίου ο Μαρτίνος Λούθηρος συνέταξε τις 95 θέσεις του, όπου θυροκόλλησε στην είσοδο της μητρόπολης της Βιτεμβέργης, στις οποίες καταδίκασε την πώληση συγχωροχαρτιών και την απόλυτη εξουσία του Πάπα. Τελικά ολοκληρώθηκε το 1648 με τη Συνθήκη της Βεσφαλίας. Εξαπλώθηκε στη Γερμανία την Πολωνία, την Βοημία, την Μοραβία, την Ουγγαρία και την Τρανσυλβανία. Η Παπική Εκκλησία τον κήρυξε αιρετικό αλλά με την υποστήριξη των Γερμανών αριστοκρατών, και του λαού, κατάφερε να περάσει τις αλλαγές που πρότεινε. Κύριοι πρωταγωνιστές της θρησκευτικής μεταρρύθμισης ήταν, εκτός από τον Λούθηρο, ο Ιωάννης Καλβίνος και ο Ούλριχ Ζβίγγλιος.

Η θεωρία της Μεταρρύθμισης εμπερικλείει τις βασικές αρχές του σύγχρονου Προτεσταντισμού.»

Wikipedia, Μεταρρύθμιση. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%8D%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B7> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Προτεσταντισμός

«Ο Προτεσταντισμός αποτελεί έναν από τους μεγάλους κλάδους του Χριστιανισμού. Ως κίνημα Μεταρρύθμισης εμφανίστηκε το 16ο αιώνα στη Γερμανία, με πρωτεργάτη του το Μαρτίνο

Λούθηρο. Το όνομα προέρχεται από την λατινική "**Protestantismus**" που σημαίνει *διαμαρτυρία*, απ' όπου & οι έτερες ονομασίες *Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία, Διαμαρτυρόμενοι.*»

Wikipedia. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Η Μεταρρύθμιση του Λούθηρου

«Η αντίδραση στις αδυναμίες της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας εκδηλωνόταν περισσότερο στις γερμανικές χώρες. Στον πληθυσμό προκαλούσε μεγάλη δυσαρέσκεια η οικονομική επιβάρυνση που υφίστατο από την Εκκλησία με σκοπό την ανέγερση μεγαλοπρεπών οικοδομημάτων στη Ρώμη. Στη λαϊκή αυτή δυσαρέσκεια πρέπει να προσθέσουμε και την προσπάθεια των Γερμανών ηγεμόνων να απαλλαγούν από την παπική επιρροή και την επικυριαρχία του αυτοκράτορα.

Η αφορμή δόθηκε το 1515, όταν ο πάπας Λέων Γ έδωσε την άδεια για μαζική έκδοση και πώληση εγγράφων άφεσης αμαρτιών (συγχωροχαρτιών). Ο εμπορευματοποιημένος τρόπος διάθεσης τους από τον μοναχό Τέτζελ στη Γερμανία και η διακήρυξή του ότι μόλις ακουστεί ο ήχος από τα χρήματα που πληρώνονται για το συγχωροχάρτι, οι ψυχές μεταπηδούν από το Καθατήριο στον Παράδεισο", προκάλεσαν την έντονη αντίδραση του γερμανού μοναχού και θεολόγου Μαρτίνου Λουθήρου.

Ο Λούθηρος διαμαρτυρόμενος θυροκόλλησε, τον Οκτώβριο του 1517, σε εκκλησία της Βιτεμβέργης έναν κατάλογο από 95 θέσεις, δηλαδή επιχειρήματα που καταδίκάζαν τα συγχωροχάρτια και αμφισβητούσαν τις παπικές απόψεις και σε άλλα δογματικά ζητήματα. Ο πάπας αντέδρασε αφορίζοντας τον Λούθηρο ως αιρετικό. Ο Λούθηρος όμως έκαψε δημόσια το έγγραφο (βούλλα) του αφορισμού του (1520). Η θρησκευτική αυτή διαμάχη θορύβησε τον αυτοκράτορα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (Γερμανίας) Κάρολο Ε', ο οποίος, φοβούμενος διάσπαση της ενότητας των γερμανικών χωρών, κάλεσε τον Λούθηρο να απολογηθεί ενώπιον της Δίαιτας στην πόλη Βορμς (Worms). Όταν ο Λούθηρος αρνήθηκε να αναιρέσει τις απόψεις του, η Δίαιτα τον καταδίκασε ως αιρετικό και τον έθεσε εκτός νόμου. Ο Λούθηρος σώθηκε τότε χάρη στην επέμβαση του εκλέκτορα της Σαξονίας, ο οποίος τον έκρυψε στον πύργο του, στο Βάρτμπουργκ.

Το κήρυγμα του Λουθήρου, ως τοπικό θρησκευτικό κίνημα, αλλά και ως πυρήνας μιας ευρύτερης μεταρρυθμιστικής έκρηξης, είχε αποφασιστική επίδραση στην κοινωνική, πολιτική και οικονομική πραγματικότητα, όχι μόνον της Γερμανίας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης. Όταν το 1529 η Δίαιτα αποκήρυξε το Λουθηρανισμό, οι γερμανοί ηγεμόνες που ήταν οπαδοί του Λουθήρου αντιτάχθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για τη δίωξη των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Η διαμαρτυρία αυτή, από την οποία ονομάστηκαν και προτεστάντες ή διαμαρτυρόμενοι (από το λατινικό ρήμα *protestor*: διαμαρτύρομαι), δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Τον επόμενο χρόνο υπέβαλαν στη Δίαιτα που συγκλήθηκε στην γερμανική πόλη Αυγούστα υπόμνημα με τις βασικές αρχές του λουθηρανισμού, γνωστό ως Ομολογία της Αυγούστας (1530).

Η αναμενόμενη σύγκρουση των μεταρρυθμιστών με τις αυτοκρατορικές δυνάμεις εκδηλώθηκε τελικά και έλαβε τη μορφή γενικευμένου εμφυλίου πολέμου. Στο τέλος ο αυτοκράτορας αναγκάστηκε να συμβιβαστεί με την Ειρήνη της Αυγούστας (1555), η οποία αναγνώριζε τη νομιμότητα του Λουθηρανισμού και το δικαίωμα κάθε ηγεμόνα να επιβάλλει στην περιοχή της

δικαιοδοσίας του το δόγμα που επιθυμούσε. Με τη συνθήκη αυτή η Γερμανία διαιρέθηκε σε κράτη καθολικά και διαμαρτυρόμενα.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μπαρούτας Κ., *Ιστορία του μεσαιωνικού και του ύστερου κόσμου, 565-1815. Β' Γενικού Λυκείου, Γενικής Παιδείας*, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 6.4. Ανακτήθηκε από:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4975,22677/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η προτεσταντική μεταρρύθμιση

«Η μαζική πώληση συγχωροχαρτιών στη Γερμανία προκάλεσε την έντονη αντίδραση του μοναχού και θεολόγου Μαρτίνου Λουθήρου (1483-1546). Τον Οκτώβριο του 1517 θυροκόλλησε σε ναό της Βιτεμβέργης ένα κατάλογο με 95 θέσεις, δηλαδή επιχειρήματα με τα οποία καταδίκασε τα συγχωροχάρτια και υποστήριζε τις απόψεις του για τη θρησκεία.

Ο πάπας προχώρησε στον αφορισμό του (1520), όμως αυτός έκαψε δημόσια το σχετικό έγγραφο, τη βούλα.

Η διδασκαλία του Λουθήρου, ο οποίος υποστήριζε ότι σωτηρία της ψυχής είναι αποτέλεσμα μόνο της πίστης, διαδόθηκε με μεγάλη ταχύτητα στη Γερμανία (Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία). Ο αυτοκράτορας όμως Κάρολος Ε΄, που φοβόταν διάσπαση του κράτους, έθεσε το Λούθηρο εκτός νόμου ως αιρετικό και αποκήρυξε το Λουθηρανισμό. Οι οπαδοί του Λουθήρου και οι γερμανοί ηγεμόνες που τον υποστήριζαν διαμαρτυρήθηκαν και για το λόγο αυτό ονομάστηκαν διαμαρτυρόμενοι ή προτεστάντες. Ακολούθησε γενικευμένη σύρραξη μεταξύ των οπαδών του Λουθήρου και των δυνάμεων του αυτοκράτορα, που τερματίστηκε με την υπογραφή της Ειρήνης της Αυγούστας (1555). Η συνθήκη αυτή αναγνώριζε τη νομιμότητα του Λουθηρανισμού και το δικαίωμα κάθε ηγεμόνα να επιβάλει στην επικράτειά του το δόγμα που ήθελε. Με τον τρόπο αυτό η Γερμανία διαιρέθηκε σε κρατίδια ρωμαιοκαθολικά και σε κράτη διαμαρτυρόμενα.

Η Μεταρρύθμιση διαδόθηκε και σε άλλες χώρες με διάφορες παραλλαγές, προκαλώντας την αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Ακολούθησε περίοδος συγκρούσεων με αποκορύφωμα τη σφαγή στο Παρίσι δύο χιλιάδων Γάλλων προτεσταντών ή καλβινιστών (Ουγενότων), δηλαδή οπαδών του Γάλλου μεταρρυθμιστή Καλβίνου (1509-1564), τη νύκτα του Αγίου Βαρθολομαίου (24 Αυγούστου 1572). Μετά από αρκετές δεκαετίες αιματηρών πολέμων αποκαταστάθηκε τελικά η ειρήνη με το Διάταγμα της Νάντης (1598), που αναγνώριζε το δικαίωμα των καλβινιστών να ασκούν ελεύθερα τη λατρεία τους υπό ορισμένες όμως προϋποθέσεις.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., *Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία. Β' Γυμνασίου*, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 7.1.3. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B107/755/4963,22634/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Μεταρρύθμιση: μια ανάγνωση της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας

«Επικρατεί γενικά μία πλάνη σχετικά με το αναμορφωτικό θρησκευτικό κίνημα του 16ου αιώνα. Πολλοί το αντιλαμβάνονται σαν μία από τις εκδηλώσεις της Αναγεννήσεως των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών. Βέβαια είναι αναμφισβήτητο ότι η διάδοση των γραμμάτων συνετέλεσε στην αφύπνιση πολλών συνειδήσεων. Αλλά πραγματικά από Χριστιανική σκοπιά μόνο από τον Θεό ήταν το έργο. Γιατί η αναμόρφωση δεν ζήτησε να δώσει νέα ερμηνεία του Χριστιανισμού στον κόσμο ούτε ζήτησε να εκμοντερνίσει την εκκλησία όπως κοινώς πιστεύεται. Το αναμορφωτικό εκείνο κίνημα είχε σαν σκοπό να μας επαναφέρει στην αρχική απλή χριστιανική διδασκαλία των αποστολικών χρόνων. Οι βασικές αρχές της μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. Η απόλυτη αυθεντία της Αγίας Γραφής, και το ατομικό δικαίωμα καθενός Χριστιανού να έχει και να μελετά ατομικά τον Λόγο του Θεού στην μητρική του γλώσσα.

2. Η δικαίωση του αμαρτωλού δια της πίστεως στον Χριστό, τον μόνο μεσίτη μεταξύ Θεού και ανθρώπων.

3. Η ισότητα των πιστών και η συμμετοχή των μελών της εκκλησίας στην διοίκησή της.

Παρά τους διωγμούς, την ιερά εξέταση, τα βασανιστήρια και την χρησιμοποίηση της πολιτικής εξουσίας, το φως νίκησε και η Ευαγγελική εκκλησία εδραιώθηκε στην υφήλιο με εκατοντάδες εκατομμύρια πιστών σε όλη τη γη.»

Κυριακάκης Μ., Η Αναμόρφωση του 16ου αιώνα. Ανακτήθηκε από:

http://www.gec.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=11:--16-&catid=2:arxeio-arthron-kai-khrugmaton&Itemid=4

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Μεταρρύθμιση: μια ανάγνωση της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας

«Ετσι ονομάζεται στην ιστορία της Χριστιανικής εκκλησίας, η εξέγερση που σημειώθηκε τον 16ο αιώνα στην δυτική και κεντρική Ευρώπη, εναντίον των ετεροδιδασκαλιών και των καταχρήσεων, που είχαν εισχωρήσει στην εκκλησία. Πρώτος ο Λούθηρος στην Γερμανία αλλά και αμέσως μετά ο Ζβίγγλιος και ο Καλβίνος στην Ελβετία, ύψωσαν την φωνή τους εναντίον της θρησκευτικής καταπτώσεως, που βασίλευε στην εκκλησία και στην κοινωνία, και κάλεσαν τους Χριστιανούς σε πνευματικότερο Χριστιανισμό. Οι αρχηγοί αυτοί δεν κήρυξαν νέα θρησκεία, ούτε ζήτησαν να ιδρύσουν νέα Χριστιανική εκκλησία.

Εάν σαν συνέπεια της εξεγέρσεώς τους και του κηρύγματός τους δημιουργήθηκε μέγα ρήγμα στην υπάρχουσα εκκλησία και μεγάλο τμήμα της αποσπάστηκε και αποτέλεσε εκκλησία ανεξάρτητη της εξουσίας του Πάπα, αυτό δεν αποτελούσε τον σκοπό της αναμορφωτικής κινήσεως. Η αναμόρφωση του 12ου αιώνα απέβλεπε αποκλειστικά στην διόρθωση των κακώς κειμένων στην εκκλησία και στον καθαρισμό της χριστιανικής θρησκείας από όλες τις ανθρώπινες προσθήκες και μεταβολές, που βαθμιαία είχαν επέλθει στην διδασκαλία, την λατρεία και την διοίκηση της εκκλησίας, διαμέσου χιλίων ετών αμάθειας και πνευματικού σκοταδιού.

Οι αναμορφωτές διαμαρτυρήθηκαν εναντίον της αξιοθρήνητης καταστάσεως της εκκλησίας και ζήτησαν να επανέλθει αυτή στη διδασκαλία και στην απλότητα της εκκλησίας των πρώτων τριών αιώνων. Για τούτο και αποκαλέστηκε το κίνημά τους Διαμαρτύρηση ή Προτεσταντισμός. Το κίνημα αυτό απέβλεπε στην εσωτερική αναμόρφωση της εκκλησίας, όχι στην διάσπασή της. Η διάσπαση επήλθε γιατί ο Παπισμός δεν δέχτηκε καμία αναμόρφωση, αλλά αφόρισε και καταδίωξε και εκδίωξε από την εκκλησία, εκείνους, που ζητούσαν την διόρθωση των κακώς κειμένων. Ετσι δημιουργήθηκε η Αναμορφωμένη ή Ευαγγελική εκκλησία, από εκείνους που έτσι

διώχτηκαν και αφορίσθηκαν, αφού άλλωστε καταβλήθηκε υπέρτατη προσπάθεια εκ μέρους του παπισμού, ώστε διαμέσου της κοσμικής εξουσίας να καταπνιγεί η διαμαρτύρηση δια πυρός και σιδήρου. Αλλά η προσπάθεια αυτή απέτυχε [...].

Η θρησκευτική αναμόρφωση του 16ου αιώνα δεν είχε σαν μοναδικό αποτέλεσμα την επάνοδο μεγάλου τμήματος της χριστιανικής εκκλησίας στην καθαρότητα και στην απλότητα του Αποστολικού Χριστιανισμού. Υπήρξε μεγάλος συντελεστής στην ίδρυση και των πολιτικών ελευθεριών, που αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο του σημερινού πολιτισμού-στην καθιέρωση της ελευθερίας της σκέψεως και του λόγου και στην αναγνώριση της λαϊκής κυριαρχίας και των δικαιωμάτων του λαού. Γιατί η αναμόρφωση έσπασε τις αλυσίδες που η πανίσχυρη εκκλησία του Μεσαίωνα είχε σφυρηλατήσει για τις συνειδήσεις των ατόμων και των κοινωνιών.

Και το κατόρθωσε αυτό η Αναμόρφωση του 16ου αιώνα α) Με την απελευθέρωση της Αγίας Γραφής από τους περιορισμούς, με τους οποίους η εκκλησία του Μεσαίωνα την είχε περικλείσει. Η δε Αγία Γραφή, που παραδόθηκε ελεύθερα στους λαούς της γης με την μετάφρασή της σε όλες τις γλώσσες της υφελίου, αφύπνισε τις ψυχές των ανθρώπων και τους δίδαξε την αληθινή θρησκεία του Ιησού Χριστού. β) Με την διακήρυξη των μεγάλων αρχών του Προτεσταντισμού, δηλαδή του δικαιώματος της ελεύθερης μελέτης και ερμηνείας του Θείου Λόγου, που έχει κάθε άνθρωπος και της απαλλαγής του ανθρώπου από τα νεκρά έργα του Ιουδαϊκού νόμου, τους κενούς τύπους και ιεροτελεστίες με τα οποία οι άνθρωποι βαθμιαία έντυσαν και έκαναν αγνώριστη την απλή και ζωντανή θρησκεία του Ιησού Χριστού.»

Καλοποθάκη Δ., Η Ευαγγελική Αναμόρφωση. Ανακτήθηκε από:

http://www.gec.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=10:2009-10-02-06-03-25&catid=2:arxeio-arthron-kai-khrugeton&Itemid=4 (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Μαρτίνος Λούθηρος και Μεταρρύθμιση

«Ο Λούθηρος γεννήθηκε στη Σαξονία της Γερμανίας. Έγινε μοναχός σε νεαρή ηλικία. Σπούδασε θεολογία και έγινε καθηγητής ερμηνείας της Αγίας Γραφής στη Βιτεμβέργη. Τον απασχόλησε ιδιαίτερα η έννοια της δικαιοσύνης του Θεού, όπως διατυπώνεται στη διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου. Η Εκκλησία της Ρώμης, ταυτίζοντας την θεία δικαιοσύνη με την ανθρώπινη, που πολλές φορές χρειάζεται να επιβάλλει ποινές, πρόβαλλε την άποψη ότι η σωτηρία επιτυγχάνεται διά της τιμωρίας. Ο Μαρτίνος Λούθηρος υποστήριζε ότι ο δίκαιος Θεός επιδιώκει τη σωτηρία του ανθρώπου χωρίς αντάλλαγμα. Η σωτηρία, κατά την ερμηνεία του Λούθηρου, ως δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο, εξαρτάται μόνο από την πίστη στον Χριστό και δεν επηρεάζεται από τις καλές πράξεις του ανθρώπου. Αντίθετα, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία τόνιζε ιδιαίτερα τη σημασία των καλών έργων. Δίδασκε ότι και οι αγαθοεργίες ή αξιομισθίες μπορούν να εξασφαλίσουν άφεση αμαρτιών, άρα και σωτηρία. Επίσης, υποστήριζε ότι οι άγιοι έχουν περίσσειμα καλών έργων και μπορούν να αντισταθμίσουν τις αμαρτίες άλλων ανθρώπων. Αυτό το περίσσειμα το διαχειριζόταν ο Πάπας και έδινε τις παπικές αφέσεις (συγχωροχάρτια). Έτσι εξαγοράζονταν οι αμαρτίες, όχι μόνο στην παρούσα ζωή αλλά και μετά θάνατον.

Κατά το 1516 και 1517 ο μοναχός Τέτσελ πωλούσε στη Γερμανία τέτοιες αφέσεις αμαρτιών του Πάπα Λέοντα Ι', προκειμένου να συγκεντρωθούν χρήματα για την ανοικοδόμηση του ναού του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη. Με αφορμή αυτές τις ενέργειες ο Μαρτίνος Λούθηρος θυροκόλλησε το 1517 στο μητροπολιτικό ναό της Βιτεμβέργης έγγραφο που περιείχε 95 θέσεις του. Στο έγγραφο,

εκτός από το θέμα των συγχωροχαρτιών, καταδίκασε και άλλες παπικές διδασκαλίες. Σκοπός του Λούθηρου ήταν η κάθαρση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας από υπερβολές και καταχρήσεις. Οι 95 θέσεις κυκλοφόρησαν ταχύτατα στη Γερμανία και βρήκαν απήχηση σε κληρικούς, κυρίως ουμανιστές, και σε μεγάλο μέρος του λαού. Το 1520 ο Πάπας Λέων ο Ι' εξέδωσε εναντίον του απόφαση (βούλα), με την οποία διέτασσε να καίγονται τα βιβλία του Λούθηρου, χαρακτήριζε αιρετικές πολλές από τις διδασκαλίες του και τον απειλούσε με αναθεματισμό, αν δεν τις ανακαλούσε.

Ο Λούθηρος έκαψε την παπική βούλα στη Βιτεμβέργη και αναθεματίστηκε από τον Πάπα και ο ίδιος και οι οπαδοί του (αποκόπηκαν, δηλαδή, από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία). Η ανάμειξη του καθολικού αυτοκράτορα Καρόλου του Ε', που έθεσε τον Λούθηρο εκτός νόμου, έκανε την κρίση βαθύτερη. Για να αποφύγει τη σύλληψη, ο Λούθηρος κατέφυγε στον ηγεμόνα της Σαξονίας και κατά την παραμονή του εκεί μετέφρασε την Καινή Διαθήκη στα γερμανικά. Οι μεταρρυθμιστές τον θεωρούν ως το μεγαλύτερο δάσκαλο, ιδιαίτερα οι Γερμανοί που τον συνδέουν με το έθνος και τη γλώσσα τους.»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 27. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13441/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Μαρτίνος Λούθηρος και Μεταρρύθμιση

«Το 1517 ο Μαρτίνος Λούθηρος άρχισε τη διαμαρτυρία του κατά της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Ύστερα από μελέτη της προς Ρωμαίους επιστολής του αποστόλου Παύλου, πείστηκε πως η σωτηρία της ψυχής του ανθρώπου ήταν αποτέλεσμα μόνο της Θείας Χάρης και της πίστης, κι όχι των αγαθών ή μη έργων. Για το λόγο αυτό ήρθε σε σύγκρουση με το θεσμό του συγχωροχαρτιού, που έδινε τότε η Καθολική Εκκλησία για την άφεση των αμαρτιών, και πιο συγκεκριμένα με τον Γιόχαν Τέτζελ ο οποίος πωλούσε συγχωροχάρτια την εποχή εκείνη στη Γερμανία ως απεσταλμένος του Πάπα.

Στις 31 Οκτωβρίου 1517 θυροκόλλησε στην εξώπορτα του μητροπολιτικού ναού της Βιτεμβέργης τις 95 Θέσεις του, που αποτελούσαν μια ανοιχτή επίθεση εναντίον του παπισμού. Οι *Αντιθέσεις*, που κυκλοφόρησε ο Γιόχαν Τέτζελ προσπαθώντας να αντικρούσει τον Λούθηρο, δεν είχαν καμιά απήχηση και μάλιστα οι φοιτητές τις έκαψαν δημόσια.

Ο Λούθηρος κλήθηκε σε απολογία ενώπιον της Δίαιτας (Βουλής) της πόλης Βορμς, στη Γερμανία, τον Απρίλιο του 1521. Η απολογία του τελείωσε με τα εξής λόγια:

“Εάν δε με πείσουν, με επιχειρήματα από την Αγία Γραφή ή με αδιάσειστη λογική, δεν μπορώ να αναιρέσω τις θέσεις μου, γιατί δεν πιστεύω στο αλάθητο του πάπα, ούτε στο αλάθητο των συνόδων, γιατί όλοι γνωρίζουν ότι πολλές φορές και οι πάπες και οι σύνοδοι έχουν σφάλει και έχουν πέσει σε αντιφάσεις. Εγώ έχω πειστεί από τα βιβλικά επιχειρήματα που έχω ήδη αναφέρει, και είμαι απόλυτα ενωμένος με το λόγο του Θεού. Δεν μπορώ και δε θέλω να ανακαλέσω τίποτα, γιατί δεν είναι ορθό, και αντίθετα είναι επικίνδυνο να πράττει κανείς αντίθετα με τη φωνή της συνείδησής του. Ο Θεός ας με βοηθήσει.”

Με τα επόμενα έργα του ο Λούθηρος μεγάλωσε το χάσμα που τον χώριζε με την Καθολική Εκκλησία, ενώ βρήκε ιδιαίτερη απήχηση στη Γερμανία, αλλά και σε άλλες χώρες της βόρειας, κυρίως, Ευρώπης.

Ο Πάπας αφόρισε το Λούθηρο, ενώ αυτός έκαψε δημόσια τις παπικές "βούλες" που του είχαν αποσταλεί. Έτσι άρχισε μια διαμάχη, που έμελλε να τελειώσει μόνο με την απόσπαση των Προτεσταντών από την Καθολική Εκκλησία. Ένα από αυτά που κατάγγειλε ο Λούθηρος, ήταν και η ανάμειξη της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στην κοσμική εξουσία.

Αν και αρχικά δεν σχεδίαζε μια ευρεία μεταρρύθμιση, το πεισματικά ανυποχώρητο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, αλλά και η έντονη προσωπικότητα του ίδιου του Λούθηρου εξελίχθηκαν σε μια αντιπαράθεση που οδήγησε στη δημιουργία ενός από τους τρεις μεγάλους κλάδους, του Χριστιανισμού, μαζί με τον Ρωμαιοκαθολικισμό και την Ορθοδοξία.»

Wikipedia, Η γένεση του Προτεσταντισμού. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#.CE.97.CE.B3.CE.AD.CE.BD.CE.B5.CF.83.CE.B7.CF.84.CE.BF.CF.85.CE.A0.CF.81.CE.BF.CF.84.CE.B5.CF.83.CF.84.CE.B1.CE.BD.CF.84.CE.B9.CF.83.CE.BC.CE.BF.CF.8D> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Η διάδοση της Μεταρρύθμισης: Καλβινισμός και Αγγλικανισμός

«Βαθμιαία η Μεταρρύθμιση διαδόθηκε και έξω από το γερμανικό χώρο, με ποικίλες παραλλαγές και κυρίως με τον Καλβινισμό και τον Αγγλικανισμό. Ο Λουθηρανισμός επεκτάθηκε σύντομα και στις σκανδιναβικές χώρες, ενώ στην Ελβετία εκδηλώθηκε μεταρρυθμιστική κίνηση από τον εφημέριο του καθεδρικού ναού της Ζυρίχης Ζβίγγλιο (1484-1531). Η αντίδραση όμως από τους καθολικούς ήταν τόσο σφοδρή, που έφτασε μέχρι την ένοπλη σύγκρουση κατά την οποία σκοτώθηκε ο Ζβίγγλιος.

Πιο οργανωμένη και πιο σημαντική μεταρρυθμιστική προσπάθεια ήταν εκείνη που οργανώθηκε στη Γενεύη της Ελβετίας από τον Ιωάννη Καλβίνο (1509-1564). Ο Καλβινισμός διαδόθηκε κυρίως στη Γαλλία, στις Κάτω Χώρες, στην Ελβετία και στη Σκωτία. Συνάντησε όμως σφοδρή αντίδραση από τους ηγεμόνες των δύο πρώτων χωρών, οι οποίοι τον θεωρούσαν ως διασπαστικό στοιχείο. Μάλιστα οι βασιλείς της Γαλλίας, στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ένα απόλυτα συγκεντρωτικό κράτος και να ανυψώσουν το γόητρο της χώρας στον ευρωπαϊκό χώρο, στράφηκαν με ιδιαίτερη βιαιότητα εναντίον των Ουγενότων, των Γάλλων καλβινιστών, με αποκορύφωμα τη σφαγή 2 χιλιάδων ανθρώπων στο Παρίσι τη Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (24 Αυγούστου 1572). Η νύκτα εκείνη αποτέλεσε την τραγικότερη σελίδα της ιστορίας των θρησκευτικών πολέμων στη Γαλλία.

Στην Αγγλία η τάση για ανεξαρτητοποίηση από την παπική επιρροή χρονολογείται από τότε που ο Ιωάννης Ουίκλιφ (1320-1384) χαρακτηρίστηκε ως αιρετικός, και ενδυναμώθηκε με την επίδραση του χριστιανικού ανθρωπισμού. Μια διαμάχη του βασιλιά Ερρίκου του Η' (1534-1547) με τον πάπα για προσωπικούς λόγους στάθηκε η αφορμή για την οριστική ρήξη της εκκλησίας της Αγγλίας με τη Ρώμη (1534) και η αφετηρία της αγγλικανικής μεταρρύθμισης που είχε χαρακτήρα θρησκευτικό, πνευματικό και πολιτικό. Η μεταρρύθμιση αυτή δεν αποτελούσε ιδιαίτερο δόγμα, αλλά συνδύασε στοιχεία του Λουθηρανισμού και του Καλβινισμού. Αργότερα, στα χρόνια των διαδόχων του Ερρίκου, εδραιώθηκε η Αγγλικανική Εκκλησία, η οποία ήταν η μόνη που αναγνωριζόταν από το κράτος.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μπαρούτας Κ., *Ιστορία του μεσαιωνικού και του ύστερου κόσμου*,

565-1815. Β' Γενικού Λυκείου, Γενικής Παιδείας, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 6.4. Ανακτήθηκε από:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4975,22677/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Οι μεταρρυθμιστές Ζβίγκλιος (1484-1531) και Καλβίνος (1509-1564)

«Ο Ζβίγκλιος έφερε τη Μεταρρύθμιση στην Ελβετία. Έγινε κληρικός, σπούδασε στη Βιέννη και στη Βασιλεία της Ελβετίας και επηρεάστηκε από τις ουμανιστικές αντιλήψεις της εποχής του. Πίστευε στη μελέτη της Βίβλου και τη δεχόταν ως μόνη πηγή αλήθειας στην Εκκλησία, ενώ απέρριπτε την Ιερή Παράδοση. Απέρριπτε τα συγχωροχάρτια, όπως και ο Λούθηρος, από τα κείμενα του οποίου είχε επηρεαστεί. Δεν εκδήλωσε όμως ανοιχτά την υποστήριξή του προς αυτόν ούτε την αντίθεσή του προς τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, παρά μόνο όταν εξασφάλισε την υποστήριξη της αστικής τάξης της Ζυρίχης. Δέχεται ότι μόνο η θεία χάρη, που απορρέει από τη σταυρική θυσία, δικαιώνει τον άνθρωπο. Τις μεταρρυθμιστικές του διδασκαλίες ο Ζβίγκλιος κατάφερε να τις επιβάλλει, με αποφάσεις της κυβέρνησης της Ζυρίχης, στο συγκεκριμένο και σε άλλα της Ελβετίας. Δεν κατάφερε όμως να πάρει με το μέρος του τους Γερμανούς ηγεμόνες, που έμειναν πιστοί στο Λουθηρανισμό. Έτσι η εξάπλωση της διδασκαλίας του περιορίστηκε κυρίως στα καντόνια της Ζυρίχης, της Βασιλείας και της Βέρνης. Τα καντόνια αυτά ενεπλάκησαν σε πολεμική σύγκρουση με τα ρωμαιοκαθολικά καντόνια και στη μάχη του Κάπελ ο Ζβίγκλιος βρήκε το θάνατο.

Ο Καλβίνος έζησε στη Γαλλία και στην Ελβετία. Τις θέσεις του τις γνωρίζουμε από το έργο «Χριστιανική Διδασκαλία». Εκεί περιέχεται η άποψη ότι η Αγία Γραφή δεν είναι μόνο ένα θεόπνευστο βιβλίο αλλά ένα κείμενο–κανόνας, με βάση το οποίο ελέγχεται κάθε χριστιανική διδασκαλία και πράξη. Η σταυρική θυσία του Χριστού έγινε μόνο για τους προορισμένους από την αρχή του κόσμου εκλεκτούς, που έτσι έλαβαν τη θεία χάρη για να σωθούν. Ο Καλβινισμός απομακρύνθηκε αρκετά από το Λουθηρανισμό και αποτέλεσε ιδιαίτερο κλάδο. Διαδόθηκε στην Ελβετία, στις Κάτω Χώρες και στη Σκοτία. Στη Γαλλία επικράτησε η διδασκαλία του Καλβίνου μόνο σε ένα μέρος του πληθυσμού, γιατί αντέδρασαν οι ρωμαιοκαθολικοί ηγεμόνες της.»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 27. Ανακτήθηκε από:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13441/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Εξέλιξη του Προτεσταντισμού

«Σύντομα ο Προτεσταντισμός έπαψε να είναι ενιαίο δόγμα. Δημιουργήθηκαν διάφορες παραλλαγές του, απ' τις οποίες πιο σημαντικές είναι αυτή των Ζβιγγλιανών (από τον ιδρυτή της Ζβίγγλιο) και των Καλβινιστών (από τον Καλβίνο). Οι παραλλαγές αυτές ξεκίνησαν από την Ελβετία, αλλά διαδόθηκαν και σε άλλες χώρες, όπως στη Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία κλπ.

Μια βασική διαφορά των Ζβιγγλιανών και Καλβινιστών με τους Λουθηρανούς είναι πάνω στο θέμα της σωτηρίας του ατόμου. Οι Λουθηρανοί πιστεύουν ότι ο άνθρωπος σώζεται με την πίστη του, ενώ οι άλλοι λένε πως σώζονται μόνο εκείνοι που εκ των προτέρων έχει καθορίσει ο Θεός

(Απόλυτος Προορισμός).

Μια άλλη διαφορά βρίσκεται στη σημασία της Θείας Ευχαριστίας. Ο Λούθηρος έλεγε ότι ο άνθρωπος πραγματικά πίνει το αίμα και το σώμα του Χριστού, ενώ οι Καλβινιστές και Ζβιγγλιανοί πιστεύουν πως αυτό γίνεται μόνο μεταφορικά.

Παράλληλα με αυτά τα μεγάλα (σε αριθμό πιστών) δόγματα, υπάρχουν κι άλλα, μικρότερης σημασίας δόγματα, μέσα στους κόλπους του Προτεσταντισμού. Άλλα είναι παλαιά και άλλα υπάγονται στον Νεοπροτεσταντισμό.»

Wikipedia. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Συνέπειες της Μεταρρύθμισης στην κοινωνία των νεότερων χρόνων

«Η Μεταρρύθμιση και κυρίως ο Καλβινισμός, όπου επικράτησε, καθώς διακρινόταν από δημοκρατικό πνεύμα και υποστήριζε την ελευθερία της ατομικής δραστηριότητας, συνέβαλε στην ανάπτυξη του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος και του κεφαλαιοκρατικού συστήματος. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι χώρες όπως η Ολλανδία, η Αγγλία και οι Η.Π.Α πρωτοστάτησαν στις πολιτειακές μεταβολές και στις γενικότερες εξελίξεις, σε αντίθεση με τις καθολικές χώρες, όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιταλία, που παρουσίασαν σημαντική υστέρηση. Είναι χαρακτηριστικό το ότι η Γαλλία χρειάστηκε τη μεγάλη Επανάσταση του 1789, για να μπορέσει να παρακολουθήσει τους αναπτυξιακούς ρυθμούς της Αγγλίας.

Γενικά, η Μεταρρύθμιση, με αφετηρία την αυτονομία στη δράση του ατόμου, επέφερε σημαντικές μεταβολές στη νοοτροπία και στις κοινωνικές σχέσεις. Τα νέα πολιτισμικά δεδομένα δημιούργησαν νέα ρεύματα στις επιστήμες, στα γράμματα και στις τέχνες, ενώ διαδόθηκε η παιδεία τόσο από τους διαμαρτυρούμενους όσο και από τους καθολικούς.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μπαρούτας Κ., *Ιστορία του μεσαιωνικού και του ύστερου κόσμου, 565-1815. Β' Γενικού Λυκείου, Γενικής Παιδείας*, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 6.4. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4975,22677/> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Η επικράτηση της Μεταρρύθμισης και οι συνέπειές της για τη Δυτική Ευρώπη

«Οι νέες ιδέες του Λούθηρου βρήκαν πλήθος οπαδών. Η Μεταρρύθμιση εξαπλωνόταν ταχύτατα με υποστηρικτές πολλούς Γερμανούς ηγεμόνες. Αυτοί το 1526 οργάνωσαν συνέδριο για να πετύχουν τη νόμιμη ίδρυση Λουθηρανικών κοινοτήτων στις γερμανικές επαρχίες. Το 1529, σε συνέδριο, Ρωμαιοκαθολικοί ηγεμόνες προσπάθησαν να εμποδίσουν αυτή την εξάπλωση. Οι οπαδοί του Λούθηρου διαμαρτυρήθηκαν και απέκτησαν το όνομα Διαμαρτυρούμενοι ή Προτεστάντες (το λατινικό ρήμα «protesto» σημαίνει «διαμαρτύρομαι»). Τα 1530 ο ανθρωπιστής συνεργάτης του Λούθηρου, Μελάγχθων, συνέταξε και υπέβαλε κείμενο με τις μεταρρυθμιστικές

διδασκαλίες του Λούθηρου στο συνέδριο των Γερμανών ηγεμόνων στην πόλη Αυγούστα της Βαυαρίας (Αυγουστιαία Ομολογία).

Ο Λούθηρος, αν και αρχικά επεδίωκε να φέρει τη μεταρρύθμιση στην Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, κατέληξε στην ίδρυση μιας νέας χριστιανικής Εκκλησίας, αυτής των Διαμαρτυρομένων (Προτεσταντών).

Ορόσημο στην επικράτηση της Μεταρρύθμισης αποτελεί το έτος 1555, τότε που έγινε η ειρήνη της Αυγούστας. Ύστερα από αντιθέσεις μεταξύ προτεσταντών θεολόγων, αποφασίστηκε να επικρατήσει το μεταρρυθμιστικό δίκαιο στη Γερμανία. Κάθε τοπικός ηγεμόνας είχε το δικαίωμα να επιβάλει τη δική του θρησκεία στην περιοχή του (Cujus regio, ejus religio). Μετά την ειρήνη της Αυγούστας, η Γερμανία χωρίστηκε οριστικά σε περιοχές ρωμαιοκαθολικές και προτεσταντικές.

Η αναταραχή που προκάλεσαν οι νέες ιδέες του Λούθηρου, αλλά και οι σκληροί θρησκευτικοί πόλεμοι που ακολούθησαν, όπως ο Τριακονταετής (1618–1648) συντάραξαν την Ευρώπη. Οι περιοχές της χωρίστηκαν θρησκευτικά σε εκείνες που έμειναν πιστές στον Ρωμαιοκαθολισμό και στις άλλες που προσχώρησαν στους Προτεστάντες. Ειδικότερα ένα τμήμα της Ευρώπης (Ιταλία, Ισπανία, Αυστρία, Φλάνδρα- Βέλγιο) παρέμεινε Ρωμαιοκαθολικό. Ενώ ένα άλλο τμήμα (βόρεια Γερμανία, Σκανδιναβία, Αγγλία, Ολλανδία) υιοθέτησε τον Προτεσταντισμό. Στη Γαλλία ο αγώνας για την επικράτηση της μιας ή της άλλης πλευράς ήταν αμφίρροπος για πολύ καιρό. Κατέληξε στη σφαγή των Ουγενότων (Γάλλων Προτεσταντών) από τους Ρωμαιοκαθολικούς, το 1572, τη νύχτα του αγίου Βαρθολομαίου, και στην φυγή τους προς την Αμερική. Τα πνεύματα δεν ηρέμησαν παρά στο τέλος του 17ου αι.»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 28. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13442/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η σημασία της Μεταρρύθμισης

«Όπως επισημαίνει ο π. Ιωάννης Μάγιεντορφ, καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Fordham, «η Μεταρρύθμιση ήταν πραγματικά μια απόπειρα για την απελευθέρωση του Δυτικού Χριστιανισμού από το σχολαστικό περίγραμμα της σκέψης και για την επαναφορά του στην Αγία Γραφή και τον πρώιμο Χριστιανισμό».

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, η Μεταρρύθμιση αποτελεί σπουδαίο σταθμό ανάπτυξης του Διεθνούς Δικαίου διότι μέσω αυτής τερματίστηκε απότομα η ιδέα της χριστιανικής ενότητας της Δύσης, (σε ένα μόνο δόγμα). Αυτό είχε ως συνέπεια με την επίσης παράλληλη πτώση της φεουδαρχίας, τον κατατεμαχισμό των τότε ηγεμονιών όπου και άρχισε να διαμορφώνεται μια «διεθνής κοινωνία» την οποία και αποτελούσαν πλέον ανεξάρτητα κράτη-ηγεμονίες νομικά ίσες. Το γεγονός αυτό δημιούργησε την ανάγκη της ύπαρξης νομικών κανόνων που να ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ αυτών των νέων κρατών-ηγεμονιών.

Για τους αγρότες και τους φτωχούς των πόλεων η απόσχιση από την παπική εκκλησία ήταν η αφορμή για να ζητήσουν γενικότερες αλλαγές σε κοινωνικό επίπεδο και περισσότερες ελευθερίες και οδήγησε στην εξέγερση των χωρικών (1524-1526). Οι χωρικοί διακήρυξαν ένα πρόγραμμα που ονομάστηκε Τα Δώδεκα Άρθρα των Χωρικών, μεταξύ των οποίων ήταν το αίτημα να διαλέγουν τους κληρικούς τους, να μειωθεί η δεκάτη (αγροτική φορολογία, το 1/10 της

παραγωγής τους), να καταργηθεί η δουλοπαροικία, το δικαίωμα να ψαρεύουν και να κυνηγούν, να είναι αμερόληπτα τα δικαστήρια και να περιοριστούν οι απαιτήσεις των φεουδαρχών. Τα άρθρα αυτά αναπροσαρμόζονταν με βάση τις τοπικές ανάγκες. Ο Λούθηρος αποκήρυξε την εξέγερση των χωρικών, η οποία κατεστάλη βίαια από τους ευγενείς. Υπολογίζεται ότι στοίχισε τη ζωή σε περισσότερο από 100.000 χωρικούς. Σε μερικές περιοχές οι χωρικοί πέτυχαν κάποιους συμβιβασμούς αλλά στις περισσότερες η καταπίεση είτε παρέμεινε όπως ήταν πριν από την εξέγερση είτε αυξήθηκε.»

Wikipedia, *Η σημασία της Μεταρρύθμισης*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%8D%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B7#.CE.97.CE.83.CE.B7.CE.BC.CE.B1.CF.83.CE.AF.CE.B1.CE.84.CE.B7.CF.82.CE.9C.CE.B5.CF.84.CE.B1.CF.81.CF.81.CF.8D.CE.B8.CE.BC.CE.B9.CF.83.CE.B7.CF.82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Βασικά δόγματα του Προτεσταντισμού

«Τα βασικά δόγματα που δίδαξε ο Λούθηρος και δέχτηκαν οι οπαδοί του είναι τα εξής πέντε (οι πέντε αρχές):

Solus Christus: Μόνο ο Χριστός.

Οι Προτεστάντες χαρακτηρίζουν τα δόγματα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σχετικά με τον Πάπα ως εκπρόσωπο του Χριστού επί της γης, την αρχή των αγαθών έργων, και την ιδέα για "αξιομισθίες αγίων" οι οποίες αποθηκεύονται και οι πιστοί μπορούν να επωφεληθούν από αυτές, ως άρνηση του ότι ο Χριστός είναι ο μόνος μεσολαβητής μεταξύ Θεού και ανθρώπων.

Sola scriptura: Μόνο η Γραφή.

Οι Προτεστάντες δέχονται ως μόνη αυθεντία την Αγία Γραφή, ταυτίζοντάς την με την Αποκάλυψη του Θεού. Πιστεύουν ότι οι διδασκαλίες της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας (και κατ' επέκταση, της Ορθόδοξης)[1] συσκοτίζουν τις διδασκαλίες της Αγίας Γραφής μπερδεύοντάς τις με την εκκλησιαστική ιστορία και δόγματα που προέκυψαν στη συνέχεια.

Sola fide: Μόνο η πίστη.

Οι Προτεστάντες πιστεύουν ότι η πίστη στον Χριστό μονάχα είναι αρκετή για την αιώνια σωτηρία, σε αντίθεση με τους Καθολικούς που θεωρούν ότι η πίστη χωρίς έργα είναι νεκρή, και θεωρούν ότι η διάπραξη καλών έργων επιβεβαιώνει την πίστη στον Χριστό και τη διδασκαλία Του.

Sola gratia: Μόνο η Χάρη.

Η Ρωμαιοκαθολική πίστη για τα μέσα της σωτηρίας θεωρείται από τους Προτεστάντες ως μείγμα εμπιστοσύνης στη Χάρη του Θεού και πεποίθηση στα οφέλη των καλών έργων που κάνει με αγάπη ο άνθρωπος από μόνος του. Οι Μεταρρυθμιστές πήραν τη θέση ότι η σωτηρία εξαρτάται αποκλειστικά από τα δώρα του Θεού, τα οποία διανέμει το Άγιο Πνεύμα σύμφωνα με το απολυτρωτικό έργο του Ιησού Χριστού. Σύμφωνα με τον Λούθηρο, η σωτηρία είναι δώρο που οι άνθρωποι δεν το αξίζουν, και χορηγείται από το έλεος του Θεού, ενώ ο άνθρωπος δεν μπορεί να κερδίσει τη σωτηρία.

Soli Deo gloria: Δόξα μόνο στο Θεό.

Η δόξα οφείλεται αποκλειστικά στο Θεό, αφού η σωτηρία οφείλεται αποκλειστικά στο δικό Του θέλημα και δράση - όχι μόνο στο δώρο της εξιλαστήριας θυσίας του Χριστού στο σταυρό, αλλά επίσης στο δώρο της πίστης σ' αυτή την εξιλέωση, η οποία δημιουργείται στην καρδιά του

Χριστού από το Άγιο Πνεύμα. Οι μεταρρυθμιστές πίστευαν ότι τα ανθρώπινα όντα, οι Πάπες, ακόμα και οι άγιοι, δεν αξίζουν τη δόξα που τους αποδίδεται.

Άλλα βασικά δόγματα του Προτεσταντισμού είναι τα εξής:

Η Αγία Γραφή μπορεί να ερμηνεύεται κατά συνείδηση.

Η ιεροσύνη δεν είναι ιδιαίτερο μυστήριο, αλλά κάθε Χριστιανός είναι *ιερέας*.

Ο γάμος είναι θεμιτός για τους λειτουργούς της εκκλησίας (πράγμα που ήδη ίσχυε από τα αρχαία χρόνια στην Ορθόδοξη Εκκλησία αλλά όχι στη Ρωμαιοκαθολική).

Η Θεία Λειτουργία πρέπει να γίνεται, όχι στη λατινική γλώσσα, αλλά στις τοπικές, κατανοητές για τον απλό κόσμο, γλώσσες. (Άρνηση του καθολικού δόγματος για τις "τρεις ιερές γλώσσες". Η θέση αυτή συμπίπτει με τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας).

Τα μοναδικά μυστήρια που είναι πραγματικά και ολοκληρωμένα είναι το Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία.

Δύο από τους πρωτεργάτες της Μεταρρύθμισης, ο Έρασμος και ο Λούθηρος, εξέφραζαν διαφορετικές απόψεις από την Καθολική Εκκλησία ως προς το πρωτείο των Γραφών. Η Καθολική αρχή (που είναι κοινή με της Ορθόδοξης Εκκλησίας) δίδασκε την υπεροχή της Εκκλησίας επί της Γραφής, καθώς η Καινή Διαθήκη γράφτηκε για να υπηρετεί την Εκκλησία, η οποία κατά το 2ο μ.Χ. αιώνα, αποδέχτηκε ορισμένα κείμενα της Γραφής και απέρριψε άλλα καθώς συνέτασσε τον Κανόνα της Αγίας Γραφής. Σύμφωνα όμως με την κοινή παράδοση του Έρασμου και του Λούθηρου η Εκκλησία δεν είναι αλάθητη, ενώ πρέπει να είναι διάκονος του λόγου του Θεού, ο οποίος ταυτίζεται με την Αγία Γραφή και θεωρείται ότι υπήρξε πριν από την Εκκλησία και είναι το θεμέλιο της.

Εκεί που ο Έρασμος διαφωνούσε με τον Λούθηρο ήταν η διδασκαλία του τελευταίου ως προς τον προορισμό του ανθρώπου, δηλ. ότι όλοι οι άνθρωποι είναι αμαρτωλοί και τους πρέπει καταδίκη. Σύμφωνα με τον Λούθηρο, η σωτηρία είναι δώρο που δεν το αξίζουν, και χορηγείται από το έλεος του Θεού, ενώ ο άνθρωπος δεν μπορεί να κερδίσει τη σωτηρία. Πίστευε ότι οι διδασκαλίες της Εκκλησίας για τα πνευματικά οφέλη από τη νηστεία, οι πωλήσεις αφέσεων, τα προσκυνήματα, έτρεφαν την ανθρώπινη υπερηφάνεια και υπεροψία και έκαναν τον πιστό να νοιώθει σίγουρος για τη σωτηρία του.

Έτσι, ο Λούθηρος με τον Ιωάννη Καλβίνο κήρυξαν ότι η ανθρωπότητα είναι αμαρτωλή και διεφθαρμένη και το χάσμα μεταξύ ανθρώπου και Θεού είναι πολύ μεγάλο για να υπερνικηθεί από ανθρώπινα έργα. Μόνο ο Θεός μπορεί να σώσει τον άνθρωπο ενώ ούτε και ο πιο χαρισματικός δεν αξίζει μία θέση μεταξύ των εκλεκτών.»

Wikipedia, Βασικά δόγματα του Προτεσταντισμού. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#.CE.92.CE.B1.CF.83.CE.B9.CE.BA.CE.AC.CE.B4.CF.8C.CE.B3.CE.BC.CE.B1.CF.84.CE.B1.CF.84.CE.BF.CF.85.CE.A0.CF.81.CE.BF.CF.84.CE.B5.CF.83.CF.84.CE.B1.CE.BD.CF.84.CE.B9.CF.83.CE.BC.CE.BF.CF.8D> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Η θέση και η σημασία της Βίβλου στη ζωή και στη σκέψη των πιστών

«Ο Λούθηρος, επηρεασμένος από τις αρχές του Ανθρωπισμού, συνέδεσε τη σωτηρία με τη χάρη του Θεού και την προσωπική βίωση της αλήθειας. Μετά το θάνατο του Λούθηρου, όμως, έπρεπε να υπάρξει ένας κανόνας χριστιανικής ζωής. Από τις δύο πηγές της χριστιανικής πίστης, η Αγία

Γραφή θεωρήθηκε μοναδικό κριτήριο της αλήθειας που εγγυάται τη σωστή βίωση της πίστης και έχει κεντρική θέση στη ζωή της Εκκλησίας. Η Ιερή Παράδοση ισχύει μόνο όταν βασίζεται στη Βίβλο. Για το λόγο αυτό απορρίφθηκε η απόδοση τιμής στις εικόνες (εκτός από το σύμβολο του Σταυρού), στα λείψανα των αγίων κτλ., αφού δεν υπάρχουν αναφορές τους στην Αγία Γραφή. Η απόρριψη όμως της καταγεγραμμένης εμπειρίας της Εκκλησίας, όπως αυτή διαμορφώθηκε στην πορεία της ανά τους αιώνες, συχνά οδήγησε σε υποκειμενική ερμηνεία της Αγίας Γραφής.

Το γεγονός αυτό, καθώς και η προσπάθεια για κατά γράμμα εφαρμογή της Αγίας Γραφής, μετέβαλε τη Μεταρρύθμιση από ενθουσιώδη ιδεολογία και έκφραση βιώματος σε αυστηρά οργανωμένο τρόπο ζωής. Αυτό, βέβαια, αποδείχθηκε αναγκαίο για την επιβίωσή της μέσα στα σκληρά ιστορικά γεγονότα που τη διαμόρφωσαν.»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 28. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13442/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Έρασμος: η επιστροφή στην Βίβλο

«Είμαι απόλυτα αντίθετος με την άποψη εκείνων που δε θέλουν να μεταφραστεί η Βίβλος στη λαϊκή γλώσσα για να διαβάζεται από τους ανθρώπους του λαού, ωσάν να ήταν τόσο δυσνόητη η διδασκαλία του Χριστού, ώστε μόνο μια χούφτα θεολόγων να μπορούσε να την κατανοήσει, ή ωσάν η χριστιανική θρησκεία να στηριζόταν στην αμάθεια. Θα ήθελα ακόμα και οι πιο ταπεινές γυναίκες να διαβάζουν τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές του αποστόλου Παύλου. Έπειτα, θα επιθυμούσα αυτό το βιβλίο να μεταφραστεί σε όλες τις γλώσσες, ώστε οι Σκοτσέζοι, οι Ιρλανδοί, αλλά επίσης και οι Τούρκοι και οι Σαρακηνοί να είναι σε θέση να το διαβάζουν και να το γνωρίζουν.»

Έρασμος, *Πρόλογος στην Καινή Διαθήκη, 1516*, στο: Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μπαρούτας Κ., *Ιστορία του μεσαιωνικού και του ύστερου κόσμου, 565-1815. Β' Γενικού Λυκείου, Γενικής Παιδείας*, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 6.4. Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4975,22677/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η πορεία του Προτεσταντισμού στην ιστορία

«Στην ιστορική του διαδρομή ο Προτεσταντισμός εμφανίστηκε ως μία Εκκλησία συνεχών μεταβολών και ονομάστηκε «Εκκλησία συνεχών μεταρρυθμίσεων» (ecclesia semper reformanda). Αυτή η τάση επέφερε διασπάσεις, ακόμα και εντός της Προτεσταντικής Εκκλησίας.

Οι οπαδοί του Λούθηρου διαμόρφωσαν την ονομαζόμενη «Λουθηρανική Εκκλησία», που αριθμεί σήμερα αρκετά μέλη στη Γερμανία, τις Σκανδιναβικές χώρες και τις Η.Π.Α. Όταν εμφανίστηκε ο Καλβίνος, ο οποίος διαφοροποιήθηκε σε κάποια σημεία από τη διδασκαλία του Λούθηρου, δημιουργήθηκε η «Εκκλησία των Καλβινιστών», η οποία δραστηριοποιείται σήμερα σε Ελβετία,

Ολλανδία και Βέλγιο. Αργότερα εμφανίστηκε η Αγγλικανική Εκκλησία (μία τάση ανάμεσα σε Λουθηρανούς και Ρωμαιοκαθολικούς), η οποία σήμερα συναντάται στην Αγγλία και στις Η.Π.Α. Τέλος, τον 19ο και 20ο αιώνα δημιουργήθηκαν πολλές «προτεσταντικές ομολογίες» (Πεντηκοστιανοί, Αντβεντιστές, Ευαγγελικοί, Βαπτιστές κ.ά.).»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 33. Ανακτήθηκε από:

[http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3333,13447/\(15-7-16\)](http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3333,13447/(15-7-16)).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η αντίδραση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας μετά την επικράτηση της Μεταρρύθμισης

«Τα μέτρα που πήρε η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία για να αντιμετωπίσει τη Μεταρρύθμιση ονομάζονται Αντιμεταρρύθμιση. Το κυριότερο από αυτά ήταν η σύγκληση της Συνόδου του Τριδέντο (Τρέντο της Βόρειας Ιταλίας). Οι εργασίες της έλαβαν χώρα σε τρεις περιόδους από το 1545 ως το 1563 μ.Χ. Με αυτή τη Σύνοδο προβλήθηκε η ρωμαιοκαθολική διδασκαλία σε αντιδιαστολή με την προτεσταντική και η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία αναγνώρισε ως δόγματα πολλές μέχρι τότε θεολογικές απόψεις. Ως απάντηση στους Προτεστάντες που απέρριψαν την Ιερή Παράδοση, τονίστηκε το ισόκυρο της Αγίας Γραφής και της Ιερής Παράδοσης. Η Σύνοδος επιβεβαίωσε ότι ο Πάπας συγκεντρώνει κάθε εξουσία και αυθεντία και ότι όλοι οι πιστοί τού οφείλουν υποταγή. Δέχτηκε το καθαρτήριο πυρ και τον αποκλεισμό των λαϊκών από το ποτήριο της Θείας Ευχαριστίας. Όρισε να δίνουν άφεση αμαρτιών μόνο οι κληρικοί, επιβάλλοντας ποινές, και επισημοποίησε τη χρήση των αγαλμάτων, εκτός από τις εικόνες μέσα στους ναούς.

Στη Σύνοδο του Τριδέντο και γενικά στην Αντιμεταρρύθμιση πρόσφεραν μεγάλες υπηρεσίες οι Ιησουΐτες. Το μοναχικό αυτό τάγμα ιδρύθηκε από τον Ισπανό στρατιωτικό Ιγνάτιο Λογιόλα. Αναγνωρίστηκε από τον πάπα Παύλο Γ' το 1540. Ως ιδεώδες του τάγματος ορίστηκε η ιεραποστολική δράση. Σε σύντομο χρονικό διάστημα η δράση των Ιησουϊτών εξαπλώθηκε σε διάφορες χώρες, χριστιανικές και μη. Το τάγμα οργανώθηκε καλύτερα και πήρε αντιπροτεσταντικό χαρακτήρα, γι' αυτό και προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις. Οι Ιησουΐτες, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, διακρίθηκαν στα γράμματα, στην επιστημονική έρευνα και στην παιδαγωγική πρακτική. Σκοπός τους έγινε η υπεράσπιση και διάδοση της ρωμαιοκαθολικής πίστης με το κήρυγμα, την κατήχηση, τη μυστηριακή ζωή και την παιδεία.»

Καραχάλιας Σ., Μπράτη Π., Πασσάκος Δ., Φίλιας Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Θέματα από την Ιστορία της Εκκλησίας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Δ.Ε. 29. Ανακτήθηκε από:

[http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13443/\(15-7-16\)](http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3332,13443/(15-7-16)).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η Ρωμαιοκαθολική Αντιμεταρρύθμιση και η Σύνοδος του Τριδέντο

«Η απόσχιση από την Καθολική Εκκλησία των Διαμαρτυρομένων -Μεταρρυθμιστών- οδήγησε στην Καθολική Αντιμεταρρύθμιση που έδωσε έμφαση στο μορφωτικό και οργανωτικό τομέα της

Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Ειδικότερα, στη Σύνοδο του Τριδέντου (1545-1563) που στάθηκε η σπονδυλική στήλη της Καθολικής Εκκλησίας μετά την εμφάνιση των Προτεσταντικών Εκκλησιών, οι αποφάσεις που ελήφθησαν αφορούσαν την: -τοποθέτηση Επισκόπων στις περιοχές που δεν υπήρχαν. -αναδιοργάνωση εκκλησιαστικών επαρχιών. συνεργασία ιερέων με μοναχικά τάγματα. - ίδρυση κατηχητικών σχολείων. -εκτύπωση θρησκευτικών βιβλίων. -σύνταξη λεπτομερειακών εκθέσεων των Επισκοπών για τις επαρχίες τους. -πραγματοποίηση τακτικών αποστολικών επισκέψεων απεσταλμένων της Ρώμης.»

Η Καθολική Εκκλησία στην Τήνο, Ιστορική εξέλιξη της Καθολικής Εκκλησίας στον Ελλαδικό χώρο. Ανακτήθηκε από: <http://www.catholic.gr/history.html> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η Ρωμαιοκαθολική Αντιμεταρρύθμιση και η Σύνοδος του Τριδέντο

«Καθώς η Καθολική Εκκλησία έβλεπε τη θρησκευτική και την πολιτική επιρροή της να συρρικνώνονται δραματικά, αποφάσισε να αντιδράσει δυναμικά, λαμβάνοντας τα παρακάτω μέτρα:

Τα μοναχικά τάγματα: Η αναδιοργάνωση των μοναχικών ταγμάτων και η ίδρυση νέων κρίθηκε ως το πλέον αποτελεσματικό μέτρο. Έργο των ταγμάτων αυτών ήταν να βοηθήσουν την πνευματική και ιδεολογική επιβολή του καθολικισμού με την άσκηση συνεχούς προπαγάνδας μέσω της ίδρυσης και διαχείρισης εκπαιδευτηρίων, νοσοκομείων και άλλων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και της έκδοσης βιβλίων.

Η Ιερά Εξέταση: Παράλληλα, επιχειρήθηκε η καταστολή των μεταρρυθμιστικών ιδεών με την αναδιοργάνωση της Ιεράς Εξέτασης, ενός μεσαιωνικού θεσμού που είχε πέσει σε αχρηστία. Οι ιεροεξεταστές, προκειμένου να κάμψουν το φρόνημα των μεταρρυθμιστών ή αιρετικών, κατά την άποψη της Καθολικής Εκκλησίας, μετέρχονταν κάθε μέσο, συμπεριλαμβανομένων παντός είδους βασανιστηρίων και της καύσης πάνω στην πυρά

Η λογοκρισία: Επειδή στη διάδοση των μεταρρυθμιστικών ιδεών η συμβολή του βιβλίου ήταν αποφασιστική, η Καθολική Εκκλησία ίδρυσε στη Ρώμη ένα Συμβούλιο Λογοκρισίας, με έργο να συντάσσει κατά διαστήματα έναν κατάλογο απαγορευμένων βιβλίων (**Index Librorum Prohibitorum**), όχι μόνο θεολογικών αλλά και φιλολογικών ή επιστημονικών, που κατά την άποψη της Εκκλησίας περιείχαν αιρετικές θέσεις.

Η Καθολική Εκκλησία δεν περιορίστηκε μόνο στη λήψη κατασταλτικών μέτρων εναντίον των μεταρρυθμιστών, αλλά προχώρησε και στη θεραπεία των αδυναμιών της, οι οποίες είχαν προκαλέσει τη Μεταρρύθμιση. Το έργο της ηθικοπνευματικής ανασυγκρότησης και της αποσαφήνισης του καθολικού δόγματος ανέλαβε η **Σύνοδος του Τρέντο**, που συγκλήθηκε το 1545.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μπαρούτας Κ., *Ιστορία του μεσαιωνικού και του ύστερου κόσμου, 565-1815. Β' Γενικού Λυκείου, Γενικής Παιδείας*, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 6.4. Ανακτήθηκε από: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4975,22677/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Οι αντιδράσεις της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας

«Η ταχύτατη επιτυχία του Προτεσταντισμού ανάγκασε τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία να οργανώσει τη δική της μεταρρύθμιση, τη λεγόμενη **Αντιμεταρρύθμιση**. Στη **Σύνοδο του Τρέντο** (1545-1563) της Ιταλίας λήφθηκαν αποφάσεις για την ανασυγκρότηση της Εκκλησίας και δραστικά μέτρα εναντίον της Μεταρρύθμισης.

Στο πλαίσιο της ανανέωσης της Εκκλησίας κτίζονται καινούριοι επιβλητικοί ναοί σε ρυθμό **μπαρόκ** και με πλούσιο διάκοσμο. Στόχος είναι η προβολή της δύναμης της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και η επιβεβαίωση της υπεροχής του ρωμαιοκαθολικού δόγματος έναντι του προτεσταντισμού. Ταυτόχρονα, ενισχύεται η λατρεία της Θεοτόκου και πολλαπλασιάζονται οι εικόνες και οι τελετές, προκειμένου να διεγερθεί η ευαισθησία των πιστών.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία. Β' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 7.1.3.

Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B107/755/4963,22634/> (15-7-16).

* * *

Αντιμεταρρύθμιση

«Η **Αντιμεταρρύθμιση** είναι ένα κίνημα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας με ξεκίνημα τον 16ο αιώνα και διεύρυνση τον 17ο αιώνα με αφορμή την προτεσταντική Μεταρρύθμιση. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία προσπάθησε να ανακόψει τη διάδοση των ιδεών της Μεταρρύθμισης με βίαια μέτρα, όπως η Ιερά Εξέταση και το Index Librorum Prohibitorum, τον κατάλογο απαγορευμένων βιβλίων που κρίνονταν επικίνδυνα διότι θεωρούνταν ότι υπέσκαπταν τα θεμέλια της πίστης.»

Wikipedia, Αντιμεταρρύθμιση. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%8D%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B7> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Η Ευρώπη μετά τη Μεταρρύθμιση

«Έπειτα από ένα περίπου αιώνα μεταρρυθμίσεων η χριστιανική Ευρώπη είναι πνευματικά διαιρεμένη. Ο Προτεσταντισμός επικράτησε στη βόρεια Ευρώπη, ο Ρωμαιοκαθολικισμός διατήρησε τη δύναμή του στη νότια. Η Ορθοδοξία κυριαρχεί στον ελληνικό χώρο τα Βαλκάνια και τη Ρωσία.

Η προτεσταντική μεταρρύθμιση προκάλεσε, εκτός από θρησκευτικές, γενικότερες μεταβολές στον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Η μετάφραση της Βίβλου σε εθνικές γλώσσες συνέβαλε στην ανάπτυξη των εθνικών λογοτεχνιών και στη σφυρηλάτηση της εθνικής συνείδησης. Εξάλλου, η απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του ανθρώπου δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την εξέλιξη των επιστημών, τον εκδημοκρατισμό των θεσμών, την οικονομική ανάπτυξη και την

κοινωνική ελευθερία.»

Δημητρούκας Ι., Ιωάννου Θ., Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία. Β' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Δ.Ε. 7.1.3.
Ανακτήθηκε από:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B107/755/4963,22634/> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Λουθηρανισμός

«Ο **Λουθηρανισμός** είναι ένα θεολογικό κίνημα για τη μεταρρύθμιση του Χριστιανισμού, με την διδασκαλία της δικαίωσης του ανθρώπου, μόνο διά της χάριτος και μέσω της πίστεως[1]. Σήμερα, αποτελεί έναν σημαντικό κλάδο του Χριστιανισμού.

Ο Λουθηρανισμός τοποθετεί την Αγία Γραφή, στην κεντρική θέση της θεολογίας του, και αποδέχεται ως μυστήρια το Βάπτισμα, την Θεία Ευχαριστία και την Εξομολόγηση. Η δογματική του ταυτίζεται με τη θεολογία της Ομολογίας της Αυγούστας και των κειμένων που περιέχονται στο Βιβλίο της Ομόνοιας[2], τα οποία αποτελούν την επιτομή της διδασκαλίας του Μαρτίνου Λουθήρου, ενός Γερμανού μεταρρυθμιστή του 16ου αιώνα. Διαφέρει σε κάποια σημεία από το έτερο μεγάλο κλάδο του Προτεσταντισμού, τον Καλβινισμό, καθώς διατηρεί αρκετές λειτουργικές πρακτικές και μυστηριακές διδασκαλίες, που υπήρχαν στην εκκλησία και πριν από την μεταρρύθμιση.

Ο Λουθηρανισμός σήμερα κυριαρχεί στη βόρεια Γερμανία και στη Σκανδιναβία, αλλά υπάρχουν Λουθηρανοί Χριστιανοί σε όλο τον κόσμο. Πάνω από εξήντα εκατομμύρια Χριστιανοί ανήκουν στις Λουθηρανικές Εκκλησίες παγκοσμίως.»

Wikipedia, Λουθηρανισμός. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%BF%CF%85%CE%B8%CE%B7%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Μεθοδισμός

«Ο **Μεθοδισμός** είναι Χριστιανικό Προτεσταντικό κίνημα μέσα στο οποίο εντάσσονται διάφορες εκκλησίες, οι οποίες όλες μαζί έχουν περίπου 70 εκατομμύρια μέλη σε όλο τον κόσμο. Δογματικά, οι Μεθοδιστές είναι κατά κύριο λόγο Αρμινιανιστές.

Ο Μεθοδισμός βρίσκει τις ρίζες στο αναζωπυρωτικό κίνημα της Αγγλικανικής εκκλησίας, υπό τον Τζον Γουέσλεϋ. Αρχικά ο Γουέσλεϋ επιδίωξε απλά μια μεταρρύθμιση εντός της Αγγλικανικής εκκλησίας, μέσω της επιστροφής στο Ευαγγέλιο, όμως το κίνημα εξαπλώθηκε και σύντομα ένας σημαντικός αριθμός Αγγλικανών κληρικών έγιναν Μεθοδιστές. Το κίνημα, μέχρι το θάνατο του Γουέσλεϋ το 1795, δεν αποτέλεσε ξεχωριστό δόγμα στην Αγγλία. Ο Μεθοδισμός είχε μια έντονη ιεραποστολική δραστηριότητα, και σύντομα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο.

Στην Ελλάδα υπάρχουν Μεθοδικές συναθροίσεις, κατά κύριο λόγο στη Θεσσαλονίκη.»

Wikipedia, *Μεθοδισμός*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CE%B8%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Μεταρρυθμισμένες εκκλησίες

«Οι **Μεταρρυθμισμένες** ή **Αναμορφωμένες εκκλησίες** είναι μια κατηγορία Χριστιανικών Προτεσταντικών εκκλησιών, οι οποίες δογματικά χαρακτηρίζονται από ένα παρόμοιο μεταξύ τους Καλβινισμό, ενώ ταυτίζονται με τις Πρεσβυτεριανές εκκλησίες. Ιστορικά σχετίζονται με εκείνες τις εκκλησίες που προέκυψαν το 16ο αιώνα, κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο της Ελβετικής Μεταρρύθμισης, υπό την ηγεσία του Ιωάννη Καλβίνου και του Ούλριχ Ζβίγγλιου.

Μέλος της Παγκόσμιας Κοινωνίας Αναμορφωμένων Εκκλησιών είναι και η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία.»

Wikipedia, *Μεταρρυθμισμένες εκκλησίες*. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%85%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B5%CF%82_%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ευαγγελική Εκκλησία στη Γερμανία (EKD)

«Η **Ευαγγελική Εκκλησία στη Γερμανία** είναι μια ομοσπονδία 22 Λουθηρανικών, Μεταρρυθμισμένων και ενωμένων Προτεσταντικών, περιφερειακών εκκλησιών της Γερμανίας. Η Ευαγγελική Εκκλησία στη Γερμανία δεν είναι μια ενιαία εκκλησία, ωστόσο, οι εκκλησίες-μέλη έχουν πλήρη κοινωνία μεταξύ τους. Έχει 24,5 εκατομμύρια μέλη που αποτελούν το 30,3% του Γερμανικού πληθυσμού.»

Wikipedia, *Ευαγγελική Εκκλησία στη Γερμανία (EKD)*. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_%CF%83%CF%84%CE%B7_%CE%93%CE%B5%CF%81%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Αγιαστικό κίνημα

«Το **Αγιαστικό κίνημα** είναι Χριστιανικό κίνημα το οποίο διδάσκει ότι η σαρκική φύση των ανθρώπου είναι δυνατόν να καθαριστεί με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, και οι αμαρτίες του

συγχωρούνται μέσω της πίστης στον Ιησού Χριστό.

Το Αγιαστικό κίνημα επιδιώκει να προωθήσει ένα πρακτικό και αναζωπυρωτικό Χριστιανισμό που αλλάζει ζωές και στηρίζεται στην προσωπική σχέση του πιστού με τον Ιησού Χριστό. Βασικές πεποιθήσεις του κινήματος είναι:

Αναγέννηση δια της χάριτος μέσω της πίστης, με διασφάλιση της σωτηρίας από τη μαρτυρία του Αγίου Πνεύματος

Ολοκληρωτικός αγιασμός επίσης δια της χάριτος, ο οποίος επιτυγχάνεται με το βάπτισμα και τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος.

Το Αγιαστικό κίνημα έχει Μεθοδιστική καταγωγή και από αυτό προήλθαν οι εκκλησίες της Πεντηκοστής.»

Wikipedia, Αγιαστικό κίνημα. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Γουεσλεϊανή Εκκλησία

«Η **Γουεσλεϊανή Εκκλησία** (αγγλ.: *Wesleyan Church*) είναι ευαγγελικό, αγιαστικό, χριστιανικό δόγμα με εκκλησίες στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Νότια Αφρική, στη Ναμίμπια, στη Σιέρα Λεόνε, σε διάφορες χώρες της Ασίας και στην Αυστραλία. Η εκκλησία είναι μέρος του Αγιαστικού κινήματος και έχει τις ρίζες της στη διδασκαλία του Τζον Γουέσλεϋ, απ' τον οποίον έχει λάβει και το όνομά της. Έχει Μεθοδιστική και Αρμινιανική θεολογία. Η Γουεσλεϊανή Εκκλησία έχει πάνω από 516,203 μέλη σε περισσότερες από 5,800 τοπικές εκκλησίες παγκοσμίως, και δραστηριοποιείται σε σχεδόν 100 χώρες. Το 2015, στις Ηνωμένες Πολιτείες, υπήρχαν 231,339 μέλη σε 1,700 κοινότητες[1]. Η παγκόσμια έδρα της βρίσκεται στην πολιτεία της Ιντιάνα. »

Wikipedia, Γουεσλεϊανή Εκκλησία. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%BF%CF%85%CE%B5%CF%83%CE%BB%CE%B5%CF%8A%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Εκκλησία του Ναζωραίου

«Η **Εκκλησία του Ναζωραίου** (αγγλ.: *Church of the Nazarene*) είναι Ευαγγελικό χριστιανικό δόγμα που προέκυψε από το Αγιαστικό κίνημα του 19ου αιώνα στη Βόρεια Αμερική, με τα μέλη του να είναι κοινώς αποκαλούμενα ως *Ναζωραίοι*. Είναι το μεγαλύτερο Γουεσλεϊανό-Αγιαστικό δόγμα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στα τέλη του Σεπτεμβρίου του 2009, η Εκκλησία του Ναζωραίου είχε 1,945,542 μέλη και 24,285 εκκλησίες σε 156 διαφορετικές περιοχές του κόσμου. Τα περισσότερα μέλη της Εκκλησίας βρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά (652,755), στην Αϊτή

(116,000), στην Γουατεμάλα (81,575) στο Μπανγκλαντές (65,000), και στην Ινδία (59.039).»

Wikipedia, Εκκλησία του Ναζωραίου. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%9D%CE%B1%CE%B6%CF%89%CF%81%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%85> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Πεντηκοστιανισμός

«Ο **Πεντηκοστιανισμός** είναι ένα Χριστιανικό κίνημα που στους κόλπους του περιλαμβάνει πολλές εκκλησίες και υπογραμμίζει το έργο του Αγίου Πνεύματος με την άμεση εμπειρία της παρουσίας Θεού στον πιστό. Ανήκει στο ευρύτερο δόγμα του Προτεσταντισμού και συνδέεται με το Χαρισματικό κίνημα.

Οι Πεντηκοστιανοί θεωρούν ότι στην πίστη πρέπει να περιλαμβάνει και την προσωπική εμπειρία του Χριστιανού, και να μην στηρίζεται μόνο στις τελετουργίες ή στις σκέψεις. Το κίνημα είναι ενεργητικό και δυναμικό, από την άποψη πως τα μέλη του θεωρούν ότι οδηγούνται από τη δύναμη του Θεού που ενεργεί μέσα τους. Οι Εκκλησίες της Πεντηκοστής τονίζουν τη σημασία του βαπτίσματος στο Άγιο Πνεύμα, λέγοντας πως το να πληρώνεται ο πιστός με Άγιο Πνεύμα, του δίνει τη δύναμη να ζει μια αληθινή Χριστιανική ζωή.

Η άμεση εμπειρία του Αγίου Πνεύματος αποκαλύπτεται με χαρίσματα, όπως η ομιλία στις γλώσσες, η προφητεία και η θεραπεία. Οι Πεντηκοστιανοί για τις εμπειρίες τους, συχνά επικαλούνται ένα βασικό γεγονός της ζωή των πρώτης εκκλησίας, στο βάπτισμα των δώδεκα Αποστόλων από το Άγιο Πνεύμα την ημέρα της Πεντηκοστής. Έτσι οι περισσότεροι Πεντηκοστιανοί έχουν την πεποίθηση ότι το κίνημά τους επιστρέφει το Χριστιανισμό σε μια καθαρή και απλή μορφή του, που έχει πολλά κοινά με τη ζωή της πρώτης Χριστιανικής εκκλησίας. Ο Πεντηκοστιανισμός δεν είναι μια συγκεκριμένη Εκκλησία, αλλά είναι ένα Χριστιανικό κίνημα που περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές επίσημες Εκκλησίες. Επίσης, μαζί με άλλα δόγματα, αποτελεί μέρος του κινήματος της ανανέωσης/αναγέννησης.

Δεν είναι πάντα εύκολο να καταλάβει κανείς εάν μια Εκκλησία είναι της Πεντηκοστής από το όνομα και μόνο, δεδομένου ότι πολλές Εκκλησίες της Πεντηκοστής δεν περιλαμβάνουν τις λέξεις «Πεντηκοστιανή» ή «της Πεντηκοστής» στο όνομά τους.

Στη Δύση ο Πεντηκοστιανισμός είναι πολύ ισχυρός στις Εκκλησίες των Μαύρων και στις Αμερικανικές και Αυστραλιανές «μεγάλες Εκκλησίες» όπως η Εκκλησία Hillsong στην Αυστραλία και η Εκκλησία Lakewood στην Αμερική. Μια από τις μεγαλύτερες Εκκλησίες παγκοσμίως, η Εκκλησία του Πλήρους Ευαγγελίου Yoido στη Σεούλ της Νότιας Κορέας, όπου μέχρι και 250.000 άνθρωποι παρευρίσκονται κάθε Κυριακή, είναι μια Εκκλησία της Πεντηκοστής.

Αν και στατιστικά στοιχεία για τη διάδοση του Πεντηκοστιανισμού είναι δύσκολο να εξαχθούν, εκτιμάται ότι υπάρχουν περισσότεροι από 20 εκατομμύρια Πεντηκοστιανοί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Μάρτιος 2006), συμπεριλαμβανομένων 2,5 εκατομμυρίων μελών των Συνάξεων του Θεού και 1 εκατομμύριο στην Βρετανία. Στη Λατινική Αμερική και στην Αφρική υπάρχουν ομολογίες με περισσότερα από 1 εκατομμύριο μέλη η κάθε μία. Οι Συνάξεις του Θεού αποτελούν πιθανότατα την μεγαλύτερη εκκλησία του Πεντηκοστιανισμού διεθνώς, με περισσότερα από 54,7 εκατομμύρια μέλη και πιστούς σε περισσότερες από 150 χώρες. Παγκοσμίως υπολογίζεται πως οι Πεντηκοστιανοί είναι μεταξύ 250 και 500 εκατομμυρίων.

Οι Πεντηκοστιανοί δέχονται όλες τις επικρατούσες Χριστιανικές πεποιθήσεις και δόγματα (μοναδική εξαίρεση είναι το μεμονωμένο κίνημα Oneness (Ενότητας), που δεν δέχεται την Αγία Τριάδα). Αν και λέγεται συχνά πως ο Πεντηκοστιανισμός επικεντρώνεται περισσότερο στην εμπειρία παρά στη θεολογία, η βάση της θεολογίας των Πεντηκοστιανών στηρίζεται στην "ευαγγελική αναμόρφωση", όπως αυτή προέκυψε μετά τη μεταρρύθμιση του Λούθηρου: μοναδική βάση της πίστης είναι η Αγία Γραφή (*sola scriptura*), που τη θεωρούν «λόγο του Θεού» και συνολικά αλάθητη. Σε αντίθεση με την Ορθοδοξία και τον Καθολικισμό δε δέχονται την λεγόμενη Ιερά Παράδοση (τουλάχιστον τα σημεία που θεωρούν πως διαφοροποιούνται με την Αγία Γραφή) με όλα όσα αυτή συνεπάγεται (π.χ. δεν δέχεται την "μεσιτεία" των Αγίων, τις εικόνες κτλ). Δέχονται τον Εβραϊκό Κανόνα της Παλαιάς Διαθήκης με τα 66 βιβλία.

Ένας άνθρωπος λαμβάνει τον αγιασμό όταν η ζωή του αφιερώνεται στο Θεό και αποχωρίζεται την προηγούμενη *αμαρτωλή* ζωή του. Όταν ένας άνθρωπος είναι άγιος, σημαίνει πως είναι αναγεννημένος εν Χριστώ δια του Αγίου Πνεύματος και είναι μακριά από την άσχημη συμπεριφορά και τις σκέψεις της παλιάς του ζωής. Η λέξη *Αγιότητα* χρησιμοποιείται επίσης από μερικές Εκκλησίες στον επίσημο τίτλο τους υπό αυτήν την έννοια.

Για τους Πεντηκοστιανούς, ο αγιασμός είναι οπωσδήποτε κάτι το ουσιαστικό στο να βιώσει κάποιος τη χριστιανική ζωή. Κάποιοι Πεντηκοστιανοί διδάσκουν ότι οι πιστοί πρέπει βιώσουν ένα πνευματικό γεγονός που θα τους οδηγήσει να «θεωρήσουν τον εαυτό τους νεκρό μεν ως προς την αμαρτία, ζωντανό δε ως προς τον Θεό» (Ρωμαίους 6:10-11, σε προσαρμογή). Το έργο του αγιασμού γίνεται δια του Αγίου Πνεύματος. Άλλες Εκκλησίες διδάσκουν ότι οι πιστοί συνεχίζουν να αυξάνονται κοντά στο Θεό σε μια συνεχή διαδικασία αγιασμού, η οποία τους βοηθά για να ζουν Χριστιανική ζωή.

Ενώ κάποιοι Πεντηκοστιανοί πιστεύουν ότι η αγιοποίηση είναι μια απαραίτητη προϋπόθεση για κάποιον ώστε να βαπτιστεί στο Άγιο Πνεύμα, άλλοι θεωρούν ότι το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα είναι διαθέσιμο σε καθένα που απλώς δίνει ειλικρινά τη ζωή του στον Χριστό. Αυτή όμως η διαφορά περνά απαρατήρητη στους μη ειδικούς, και γενικότερα θεωρείται από όλους τους Πεντηκοστιανούς πως οι άνθρωποι πρέπει να έχουν λάβει την σωτηρία προτού λάβουν το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος.

Το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα είναι το κεντρικό γεγονός στον Πεντηκοστιανισμό. Το όνομα του κινήματος αναφέρεται στο πρώτο βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα, κατά την ημέρα της Πεντηκοστής. Σε αντίθεση με τους Ευαγγελικούς, πιστεύουν πως το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα δεν είναι η εμπειρία της αναγέννησης (της αλλαγής της ζωής του ανθρώπου). Ένας άνθρωπος πρέπει ήδη να έχει αναγεννηθεί προτού να λάβει το Άγιο Πνεύμα. Οι Πεντηκοστιανοί πιστεύουν ότι το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα είναι ουσιαστικό μέρος της σωτηρίας. Παραδοσιακά αυτό είναι το δεύτερο βάπτισμα και ακολουθεί το βάπτισμα στο νερό, αν και μερικά σημεία της Γραφής αντιστρέφουν αυτή τη διαδικασία.

Το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα είναι η εμπειρία κατά την οποία ο πιστός δίνει τον έλεγχο του εαυτού του στο Άγιο Πνεύμα (όχι όμως με τρόπο που να χάνει την ταυτότητα και τα στοιχεία της προσωπικότητάς του). Μέσω της εμπειρίας αυτής, γνωρίζει το Χριστό με έναν οικειότερο τρόπο και ενεργοποιεί τη δύναμη της μαρτυρίας και της πνευματικής αύξησης. Το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα θεωρείται έργο της χάριτος του Θεού, που είναι διαθέσιμο σε όλους τους ανθρώπους που ζητούν να το λάβουν.

Ανάλογα με το βάπτισμα στο νερό, ένας άνθρωπος βαπτίζεται εν Πνεύματι, όμως πλέον αισθάνεται τον εαυτό του σαν να έχει βυθιστεί ολοκληρωτικά στο Άγιο Πνεύμα. Άρα η αναλογία των βαπτισμάτων δεν είναι ίση σε αυτό το σημείο, επειδή ένα πρόσωπο που βαπτίζεται εν Πνεύματι γεμίζει πλήρως με Άγιο Πνεύμα, με τον ίδιο τρόπο που πληρώθηκαν οι Απόστολοι του Χριστού κατά την ημέρα της Πεντηκοστής.

Το σημείο/απόδειξη/βεβαίωση ότι κάποιος βαπτίστηκε στο Άγιο Πνεύμα είναι η ομιλία σε ξένες

γλώσσες που πριν δε γνώριζε (γλωσσολαλία). Θεωρούν πως η ομιλία σε ξένες γλώσσες είναι το μοναδικό συνεπές γεγονός που συνδέεται με το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα στις διάφορες εξιστορήσεις του φαινομένου της Αγίας Γραφής.

Η πλήρωση με το Άγιο Πνεύμα δεν είναι μια προσωρινή κατάσταση του παρόντος. Ένας άνθρωπος που έχει βαπτιστεί με Άγιο Πνεύμα έχει το Άγιο Πνεύμα μέσα του και αυτό τον εξουσιοδοτεί και τον καθοδηγεί για το υπόλοιπο της ζωής του. Το Άγιο Πνεύμα θα επιτρέψει στον πιστό να απομακρυνθεί από την παλαιά κοσμική ζωή του και να ζήσει μια νέα Χριστιανική ζωή. Έτσι το βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα είναι η αφετηρία για ένα νέο ξεκίνημα στη ζωή του πιστού, δίνοντάς του πνευματικά χαρίσματα ώστε να χρησιμοποιηθούν για να ευαγγελιστούν και άλλοι, και γενικά για να εκτελεστεί το Χριστιανικό έργο.

Στην Ελλάδα η Πεντηκοστή αρχικά κηρύχθηκε από τον Δημήτριο Κατρισιώτη και τον Ιωάννη Τζέλο το 1924.

[...]Ο Κατρισιώτης έγινε ο πρώτος Έλληνας κήρυκας της Πεντηκοστής στην Ελλάδα, και μαζί με τον Γιώργο Τζέλο, δραστηριοποιήθηκαν στην περιοχή γύρω από τα Βάγια, και σε μέρη της Βόρειας, της Κεντρικής, και της Νότιας Ελλάδας.

Ο Μιχάλης Κούννας [...] ήρθε στην Αθήνα το 1927. [...] [έτσι] ιδρύθηκε η πρώτη Εκκλησία της Πεντηκοστής στην Ελλάδα με ποιμένα τον Μιχάλη Κούννα.

Μετά το 1930 οι Χαράλαμπος Μάμαλης και Αριστοτέλης Δικτυόπουλος όργωσαν την Ελλάδα σπέρνοντας το Πεντηκοστιανό μήνυμα. Ο Μάμαλης έγινε ποιμένας στην κεντρική εκκλησία της οδού Αιόλου, στην Αθήνα. Ο Δικτυόπουλος έγινε ποιμένας, αρχικά στην πρώτη εκκλησία στα Πετραλώνων, και μετά στην Κατερίνη και στη Σεβαστή Πιερίας. [...]

Οι Εκκλησίες της Πεντηκοστής στην Ελλάδα απαριθμούν μερικές δεκάδες χιλιάδες μέλη και έχουν εκατοντάδες τοπικές εκκλησίες και συναθροίσεις σε χωριά και πόλεις.»

Wikipedia, Πεντηκοστιανισμός. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%B7%CE%BA%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Καλβινισμός

«Ο **Καλβινισμός** είναι χριστιανικό προτεσταντικό θεολογικό κίνημα που ανέπτυξε ο Γάλλος θεολόγος Ιωάννης Καλβίνος.

Στο κέντρο της καλβινιστικής θεολογίας βρίσκεται η παντοδύναμη κυριαρχία του Θεού και η δυνατότητά του να προγνωρίζει την πορεία των ανθρώπων είτε προς την σωτηρία είτε προς την απώλεια. Βασικό στοιχείο της είναι το δόγμα του προορισμού, στο οποίο τονίζεται η παντοδύναμη κυριαρχία του Θεού, και η άποψη πως όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι ως προς την ανικανότητά τους να αποκτήσουν την σωτηρία τους με τα δικά τους έργα και δυνάμεις. Ο Ιωάννης Καλβίνος υποστήριζε ότι το σχέδιο του Θεού σχετικά με τη σωτηρία της ψυχής είναι επακόλουθο της Θείας Χάρης και επιτυγχάνεται μόνο δια της πίστεως και ότι ο Θεός πρέπει να είναι αντικείμενο σεβασμού.

Οι Καλβινιστές πιστεύουν ότι ο Θεός, ως κυρίαρχος, μπορεί να επέμβει στη ζωή του ανθρώπου. Κατά τον Καλβινισμό, οι άνθρωποι είναι είτε προγνωρισμένοι και προορισμένοι για αιώνια δόξα και τον παράδεισο, είτε προγνωρισμένοι και προορισμένοι για την αιώνια καταδίκη.

Ο Καλβινισμός ακολουθώντας την Προτεσταντική διδασκαλία, δέχεται μόνο την Αγία Γραφή, που

τη θεωρεί αυθεντία, και απορρίπτει όσες παραδόσεις θεωρεί πως δεν συμφωνούν με αυτήν. Οι τελετές που δέχεται είναι η Θεία Ευχαριστία και το Βάπτισμα. Στον καλβινισμό βασίζονται οι Πρεσβυτεριανές και οι Αναμορφωμένες εκκλησίες.»

Wikipedia, *Καλβινισμός*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία

«Η **Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία** είναι αναμορφωμένη χριστιανική εκκλησία στην Ελλάδα. Ιδρυμένη το 1858, αποτελεί το πρώτο Προτεσταντικό εκκλησιαστικό δόγμα που δημιουργήθηκε στην χώρα. Μαζί με την Εκκλησία της Ελλάδος, είναι οι μόνες ελληνικές εκκλησίες που συμμετέχουν στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών. Από το 2014, η νομική της προσωπικότητα είναι αναγνωρισμένη από την πολιτεία.

Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία θεωρεί ως πρόδρομό της το αναμορφωτικό εικονομαχικό κίνημα των Ισαύρων του 8ου αιώνα, και αργότερα τον Πατριάρχη Κύριλλο Λούκαρι, ο οποίος τον 17ο αιώνα μετέφρασε την Καινή Διαθήκη στα νέα ελληνικά και συνέγραψε την, Καλβινιστικού προσανατολισμού, Λουκάρειο Ομολογία. Επίσης, ερμηνεύει ως θετικές τις θεολογικές ιδέες και τις προσπάθειες του Αδαμάντιου Κοραή, του Θεόκλητου Φαρμακίδη και του Νεόφυτου Βάμβα, για την ανανέωση της Ορθόδοξης εκκλησίας

Αν και τα πρώτα δείγματα για προσπάθεια οργάνωσης Προτεσταντικής κοινότητας στην Ελλάδα, βρίσκονται μετά το 1828, με την άφιξη του φιλέλληνα Ιωνά Κιγκ, ουσιαστικά το έργο της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας ξεκινά το 1858, μία χρονολογία που θεωρείται έτος ίδρυσης της εκκλησίας, με τη έκδοση του περιοδικού Αστήρ της Ανατολής, από τον Έλληνα ιατρό και θεολόγο Μιχαήλ Καλοποθάκη.

Το 1871 οικοδομήθηκε η πρώτη Ευαγγελική εκκλησία στην Αθήνα, απέναντι από τις Στήλες του Ολυμπίου Διός, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα. Σύντομα δημιουργήθηκαν εκκλησίες στην Θεσσαλονίκη, τον Πειραιά, τον Βόλο και τα Ιωάννινα. Το 1883 οι εκκλησίες που υπήρχαν συγκρότησαν στο Βόλο την πρώτη Σύνοδο των Ευαγγελικών Εκκλησιών, που τις συνένωσε σε ένα σώμα.

Ένα άλλο Ευαγγελικό κίνημα ξεκίνησε λίγο αργότερα από το Ελλαδικό, (1867) στην Μικρά Ασία, όπου κυρίως από το 1870 και μετά άρχισαν επίσης να ιδρύονται εκκλησίες στον Πόντο, στην Καππαδοκία, στην περιοχή της Σμύρνης και στην Κωνσταντινούπολη. Σημαντική προσωπικότητα για τις εκκλησίες της Μικράς Ασίας, υπήρξε ο Ξενοφών Μόσχου. Στην Μικρά Ασία οι Έλληνες Ευαγγελικοί αντιμετώπισαν διώξεις από τους Τούρκους εξαιτίας της ευαγγελιστικής τους δραστηριότητας, και κάποιοι από αυτούς μαρτύρησαν για την πίστη τους. Συγκεκριμένα, ο Παύλος Παυλίδης από την Καισάρεια και ο Χαράλαμπος Μποσταντζόγλου από τα Άδανα της Κιλικίας, απαγχονίστηκαν

Το 1922, μετά την Μικρασιατική καταστροφή και την εκδίωξη των Ελληνικών πληθυσμών, οι Ευαγγελικοί πρόσφυγες είτε εντάχθηκαν στις ήδη υπάρχουσες εκκλησίες της Ελλάδας, είτε δημιούργησαν καινούριες στους τόπους όπου εγκαταστάθηκαν. Η μεγαλύτερη από τις εκκλησίες που δημιουργήθηκαν ήταν στην Κατερίνη, όπου ιδρύθηκε ο προσφυγικός «Συνοικισμός Ευαγγελικών». Το 1924 συνεπήχθη ένας Σύνδεσμος που περιέλαβε όλες τις εκκλησίες, οι οποίες

το 1938 μέσω συνόδου, δημιούργησαν ένα ενωμένο σώμα που πλέον αποτέλεσε την Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία, με την σημερινή της μορφή.

Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία δέχεται την Αγία Γραφή ως την ύψιστη και τελική αυθεντία σε θέματα πίστης και ζωής, και αποδέχεται το Σύμβολο της Πίστεως Νίκαιας/Κωνσταντινούπολης, χωρίς την προσθήκη φιλιόκβε. Είναι συντηρητική/ορθόδοξη στην θεολογία της (δηλ. δέχεται την Αγία Τριάδα, την θεότητα του Ιησού Χριστού, και συμφωνεί με όλες τις υπόλοιπες χριστιανικές εκκλησίες στα θεμελιώδη δόγματα του Χριστιανισμού), ενώ δογματικά συγκαταλέγεται μεταξύ των Πρεσβυτεριανών και Αναμορφωμένων εκκλησιών. Τα ιδιαίτερα στοιχεία της χριστιανικής διδασκαλίας που χαρακτηρίζουν την εκκλησία ως *Ευαγγελική*, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: **Μόνο η Αγία Γραφή.** Η Αγία Γραφή, είναι η μόνη θεόπνευστη αποκάλυψη του Θεού και για αυτό η ύψιστη και τελική αυθεντία σε θέματα πίστης και ζωής.

Μόνο ο Χριστός. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο μόνος μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων. Ο μόνος δρόμος για να συναντήσουν οι άνθρωποι το Θεό.

Μόνο η χάρη. Η πρωτοβουλία στην αποκατάσταση των διαταραγμένων σχέσεων του ανθρώπου με το Θεό ελήφθη από Εκείνον.

Μόνο η πίστη. Η οικειοποίηση της σωτηρίας και της σχέσης με το Θεό δεν στηρίζεται πάνω σε ανθρώπινες προσπάθειες. Δεν είναι επιβράβευση των ανθρώπινων επιτευγμάτων. Είναι η πίστη, δηλαδή η εμπιστοσύνη του ανθρώπου στο έργο του Χριστού, που αποτελεί το δρόμο και το μέσο της σωτηρίας.

Ως εκκλησία, είναι δραστήρια στην Οικουμενική κίνηση. Από το 1948 συμμετέχει στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, και μαζί με την ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος αποτελούν τα μόνα δόγματα από την Ελλάδα που είναι μέλη στον οργανισμό. Επίσης είναι μέλος στο Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών, στην Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών και στην Εκκλησιαστική Κοινότητα του Leuvenberg. Στην Ελλάδα, είναι βασικό μέλος του Πανελληνίου Ευαγγελικού Συνδέσμου, ο οποίος συναποτελείται από διάφορες ευαγγελικές εκκλησίες.

Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία είναι πολύ δραστήρια σε ανθρωπιστικές, φιλανθρωπικές και οικολογικές δραστηριότητες. Διατηρεί κέντρο αποτοξίνωσης για τοξικομανείς, γηροκομείο, κέντρο παροχής τροφής για τους μετανάστες, κέντρα υποστήριξης εκδιδομένων γυναικών, και το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Καθαρή Πόλη», ενώ διοργανώνει και διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, και μουσικά φεστιβάλ. Επίσης λειτουργεί κατασκηνώσεις και κάμπινγκ για παιδιά και ενήλικες, στην Λεπτοκαρυά και στον Κάλαμο. Για την μελέτη της ιστορίας της Ευαγγελικής κίνησης στην Ελλάδα, έχει ιδρύσει το Ελληνικό Ιστορικό Ευαγγελικό Αρχείο.

Ο βαθμός προσέλευσης των πιστών στις τοπικές εκκλησίες είναι υψηλός. Δίδεται μεγάλη έμφαση στα Κατηχητικά σχολεία και στη κίνηση της νεολαίας (Κίνηση Ευαγγελικής Νεολαίας). Η Εκκλησία συνολικά αριθμεί περίπου 6.000 μέλη και παρευρισκόμενους στις συναθροίσεις, ενώ η μεγαλύτερη τοπική εκκλησία, η οποία με περίπου 1.500 μέλη αποτελεί και την μεγαλύτερη Προτεσταντική κοινότητα στην Ελλάδα, βρίσκεται στην Κατερίνη. Σε όλη την Ελλάδα υπάρχουν περισσότερες από 30 τοπικές εκκλησίες.»

Wikipedia, *Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%A%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Η πίστη της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας

Η πίστη μας συνοψίζεται στα λόγια του Συμβόλου της Πίστεως.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ:

- 1) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ότι η Αγία Γραφή, δηλαδή τα 39 Βιβλία της Παλαιάς και τα 27 της Καινής Διαθήκης είναι ο εξ αποκαλύψεως Θεόπνευστος, πλήρης, επαρκής, ασφαλής και αλάθητος Λόγος του Θεού.
- 2) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ότι υπάρχει ένας Θεός, ο οποίος δημιούργησε τον κόσμο και τον άνθρωπο με τον Λόγο Του και ότι ο ένας Θεός προϋπήρχε σε τρία πρόσωπα: Ο Θεός Πατήρ, Ο Θεός Υιός και ο Θεός Άγιο Πνεύμα.
- 3) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ στη Θεότητα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και στην εκ Παρθένου Μαρίας γέννησή Του, υπήρξε τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος- στην αναμάρτητη ζωή Του, στην θαυματουργική δύναμη Του, στον αντικαταστατικό Του θάνατο για τον αμαρτωλό πάνω στο Σταυρό, στη σωματική Του Ανάσταση εκ νεκρών, στην Ανάληψή Του στους ουραμούς και στη δεύτερή Του ένδοξη έλευση.
- 4) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ στην παρούσα διακονία του Αγίου Πνεύματος δια του οποίου ο αμαρτωλός αναγεννάται, ο πιστός ζει την ευσεβή ζωή και με του οποίου τη δύναμη και τα χαρίσματα υπηρετεί και εκτελεί το άγιο θέλημά Του.
- 5) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ότι ο άνθρωπος είναι εκ φύσεως αμαρτωλός και αποχωρισμένος από το Θεό και ότι είναι αδύνατο να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού και να σωθεί με τα έργα του. Σώζεται μόνο με τη Χάρη του Θεού δια του Αγίου Πνεύματος και δια της πίστεως στο ευλογημένο πρόσωπο και στο απολυτρωτικό έργο του Ιησού Χριστού. Δια της πίστεως ο αμαρτωλός δέχεται το Χριστό, εμπιστεύεται σ' Αυτόν και επαναπαύεται για τη σωτηρία του μόνο σ' Αυτόν.
- 6) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ σε μία Αγία, Καθολική, και Αποστολική Εκκλησία, την αναρίθμητη ομάδα των πιστών κάθε εποχής και κάθε έθνους, οι οποίοι, ενωμένοι δια του Αγίου Πνεύματος με το Χριστό ως κεφαλή τους, αποτελούν ένα σώμα εν Αυτώ και έχουν κοινωνία με τον Κύριό τους και μεταξύ τους.
- 7) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ότι ο Θεός μας καλεί στην εκκλησία Του για να αναλάβουμε το κόστος και τη χαρά της μαθητείας, να γίνουμε υπηρέτες Του στην υπηρεσία των ανθρώπων, να Τον λατρεύουμε εν Πνεύματι και αληθεία, να κηρύξουμε το Ευαγγέλιο σε όλο τον κόσμο, να αντισταθούμε και να απωθήσουμε τις δυνάμεις του κακού, να συμμετέχουμε στο Βάπτισμα του Χριστού και στη Θεία Κοινωνία και να συνταυτισθούμε μαζί Του στα παθήματά Του και στη νίκη Του.
- 8) ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ότι ο Θεός υπόσχεται σε εκείνους που Τον εμπιστεύονται τη συγχώρηση των αμαρτιών τους και τον πλούτο της χάριτός Του. Θάρρος στον αγώνα τους για δικαιοσύνη και ειρήνη, την παρουσία Του στη θλίψη και στη χαρά και αιώνια ζωή στη Βασιλεία Του που δεν έχει τέλος.

Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Κατερίνης, *Τι πιστεύουμε.*

Ανακτήθηκε από: <http://www.eeek.gec.gr/faith/faith.html> (15-7-16).

ΒΘ. Ι.iii.

* * *

Πανελλήνιος Ευαγγελικός Σύνδεσμος

«Ο Πανελλήνιος Ευαγγελικός Σύνδεσμος (ή Π.Ε.Σ.) είναι σύνδεσμος Χριστιανικών εκκλησιών από κάθε Προτεσταντική απόχρωση της Ελλάδας, που ως βασικό στόχο έχει την σύσφιξη των δεσμών

και την καλλιέργεια ενός πνεύματος ενότητας και συνεργασίας μεταξύ των εκκλησιών, καθώς και την κοινή εκπροσώπησή τους. Ο Π.Ε.Σ. είναι μέλος της Παγκόσμιας Ευαγγελικής Συμμαχίας (WEA). Πρόεδρος του Π.Ε.Σ. είναι ο ποιμένας της Εκκλησίας του Θεού της Προφητείας, Αντώνιος Χαραλάμπους.

Ο Π.Ε.Σ. παραδέχεται τις βασικές διδασκαλίες της Ευαγγελικής εκκλησίας, δηλαδή:

Την Αγία Γραφή ως τον θεόπνευστο λόγο του Θεού και ως το μοναδικό κανόνα πίστης και ζωής.

Τον Ένα τριαδικό Θεό, Πατέρα, Υιό και Άγιο Πνεύμα.

Την ενσάρκωση του Ιησού Χριστού, Θεού «ος εφανερώθη εν σαρκί», που σταυρώθηκε και αναστήθηκε από τους νεκρούς.

Τη σωτηρία του αμαρτωλού με την πίστη στο τέλειο σωτήριο έργο του Χριστού.

Την αναγέννηση του ανθρώπου και τον αγιασμό του πιστού με την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος.

Την προσωπική δεύτερη έλευση του Ιησού Χριστού, την ανάσταση των νεκρών και την τελική κρίση, που οι λυτρωμένοι θα κληρονομήσουν την αιώνια ζωή και οι αμαρτωλοί, που απόρριψαν τη δωρεά του Θεού στο πρόσωπο του Χριστού, θα υποστούν την αιώνια καταδίκη.

Ο Π.Ε.Σ. εκπροσωπεί τις παρακάτω χριστιανικές ομολογίες από την ευρύτερη κοινότητα των Χριστιανικών Προτεσταντικών ομολογιών της Ελλάδας:

23 τοπικές Ελληνικές Ευαγγελικές Εκκλησίες

6 τοπικές Ελεύθερες Ευαγγελικές Εκκλησίες

59 τοπικές εκκλησίες της Πεντηκοστής

15 ανεξάρτητες τοπικές εκκλησίες που δεν ανήκουν σε ευρύτερα εκκλησιαστικά σώματα.»

Wikipedia, Πανελλήνιος Ευαγγελικός Σύνδεσμος. Ανακτήθηκε από:

[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AE%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82_\(15-7-16\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AE%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82_(15-7-16))

ΒΘ. I.iii.

* * *

Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία στην Αμερική

«Η **Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία στην Αμερική** ή **Αναμορφωμένη Εκκλησία στην Αμερική** (αγγλ.: *Reformed Church in America* ή εν συντομία *RCA*), είναι Προτεσταντικό Χριστιανικό εκκλησιαστικό δόγμα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, με Καλβινιστική θεολογία.

Ιδρυμένη το 1628 ως κλάδος της Ολλανδικής Μεταρρυθμισμένης Εκκλησίας, αποτελεί την αρχαιότερη Προτεσταντική εκκλησία με διαρκή διακονία, και επιπλέον ο αρχαιότερος οργανισμός στη Βόρεια Αμερική. Αργότερα, το 1819 έχοντας πλέον ανεξαρτησία από την Ολλανδική εκκλησία ονομάστηκε *Μεταρρυθμισμένη Προτεσταντική Ολλανδική Εκκλησία*, ενώ το σημερινό της όνομα επιλέχθηκε το 1867. Σήμερα έχει γύρω στα 240,000 μέλη.

Η Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία στην Αμερική είναι ιδρυτικό μέλος αρκετών οικουμενικών οργανισμών μεταξύ των οποίων και του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, καθώς και μέλος της Παγκόσμιας Κοινωνίας Αναμορφωμένων Εκκλησιών. Μέρος του δόγματος συμμετέχει στον Εθνικό Σύνδεσμο Ευαγγελικών.»

Wikipedia, Μεταρρυθμισμένη Εκκλησία στην Αμερική. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%85%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B7_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%91%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών

«**Η Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών ή Παγκόσμια Κοινωνία Μεταρρυθμισμένων Εκκλησιών** είναι οικουμενικό Χριστιανικό σώμα που δημιουργήθηκε του 2006 με την συνένωση του Παγκόσμιου Συνδέσμου Αναμορφωμένων Εκκλησιών και του Αναμορφωμένου Οικουμενικού Συμβουλίου. Με περίπου 80 εκατομμύρια μέλη, η Κοινωνία είναι η τρίτη μεγαλύτερη ενιαία χριστιανική κοινωνία στον κόσμο, μετά την Ρωμαιοκαθολική και την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, ενώ είναι το μεγαλύτερο σώμα Αναμορφωμένων/Μεταρρυθμισμένων και Πρεσβυτεριανών εκκλησιών. Μέλος της Κοινωνίας είναι και η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία. Η Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών έχει ως μέλη της 232 εκκλησίες από όλο το κόσμο.»

Wikipedia, Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1_%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BC%CE%BF%CF%81%CF%86%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B9%CF%8E%CE%BD (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Πρεσβυτεριανισμός

«**Ο Πρεσβυτεριανισμός** είναι ένα Χριστιανικό δόγμα που περιλαμβάνει διάφορες εκκλησίες οι οποίες συνδέονται με την Καλβινιστική θεολογική παράδοση του Προτεσταντισμού, και έχουν Πρεσβυτεριανό τρόπο διοίκησης. Η Πρεσβυτεριανή θεολογία συνήθως τονίζει την κυριαρχία του Θεού, την εξουσία των Γραφών, και η αναγκαιότητα της διαπίστεως χάρις του Ιησού Χριστού. Ο Πρεσβυτεριανισμός πρωτοεμφανίστηκε στη Σκωτία πριν στο 1707. Παρόλο που οι περισσότεροι Πρεσβυτεριανοί κρατούν την θεολογία του Καλβίνου, σήμερα υπάρχει μια ποικιλία στις θεολογικές απόψεις των σύγχρονων Πρεσβυτεριανών.

Στον 20ο αιώνα, κάποιοι Πρεσβυτεριανοί έπαιξαν σημαντικό ρόλο στο Οικουμενικό Κίνημα και το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών. Πολλές Πρεσβυτεριανές εκκλησίες έχουν βρει τρόπους συνεργασίας με άλλες Μεταρρυθμισμένες εκκλησίες και με Χριστιανούς άλλων παραδόσεων, ειδικότερα μέσα από την Παγκόσμια Κοινωνία Αναμορφωμένων Εκκλησιών. Ορισμένες εκκλησίες συμμετέχουν σε ενώσεις με Κογκρεγκασιοναλιστικές, Λουθηρανικές, Αγγλικανικές και Μεθοδικές εκκλησίες.

Στις Πρεσβυτεριανές εκκλησίες συγκαταλέγεται η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία.»

Wikipedia, Πρεσβυτεριανισμός. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Πρεσβυτεριανή Εκκλησία (ΗΠΑ)

«**Η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία (ΗΠΑ)** (αγγλ.: *Presbyterian Church (U.S.A.)*) ή εν συντομία *PC(USA)*) είναι Προτεσταντικό χριστιανικό δόγμα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ανήκει στη Μεταρρυθμισμένη παράδοση, και είναι το μεγαλύτερο Πρεσβυτεριανό δόγμα στις Ηνωμένες Πολιτείες, με 1,760,200 μέλη, στα τέλη του 2013[1].

Ιδρύθηκε το 1983 μετά τη συγχώνευση της Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας στις Ηνωμένες Πολιτείες και της Ενωμένης Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Σήμερα είναι μέλος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών και της Παγκόσμιας Κοινωνίας Αναμορφωμένων Εκκλησιών.»

Wikipedia. Ανακτήθηκε από:

[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_\(%CE%97%CE%A0%CE%91\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_(%CE%97%CE%A0%CE%91)) (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική

«**Η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική** (αγγλ.: *Presbyterian Church in America* ή εν συντομία *PCA*) είναι Ευαγγελικό Προτεσταντικό χριστιανικό δόγμα και το δεύτερο μεγαλύτερο Πρεσβυτεριανό εκκλησιαστικό σώμα στις Ηνωμένες Πολιτείες, μετά την Πρεσβυτεριανή Εκκλησία (ΗΠΑ). Η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική δίνει έμφαση στον ευαγγελισμό, στο ιεραποστολικό έργο, και στην χριστιανική εκπαίδευση. Ως στόχος της τίθεται το να είναι *πιστή στις Γραφές, σύμφωνη με την Μεταρρυθμισμένη πίστη, και υπάκουη στη Μεγάλη Αποστολή*.

Η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική, κοινωνικά και θεολογικά είναι πιο συντηρητική από την μεγαλύτερη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία (ΗΠΑ). Εν γένει είναι λιγότερο συντηρητική από την Ορθόδοξη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία, αλλά πιο συντηρητική από την Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία, αν και οι διαφορές μπορεί να ποικίλουν από πρεσβυτέριο σε πρεσβυτέριο, ή ακόμη και από συνάθροιση σε συνάθροιση. Η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική, δεν αναγνωρίζει τη χειροτονία γυναικών ως ποιμένες, πρεσβύτερους και διακόνους. Η Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία θεωρεί ότι αυτό το θέμα ως *μη ουσιώδες*, όπου εναπόκειται στην κάθε τοπική εκκλησία. Επίσης, οι συναθροίσεις των εκκλησιών της Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας στην Αμερική έχουν διάφορα είδη λατρείας (παραδοσιακό Πρεσβυτεριανό, λειτουργικό, σύγχρονο), ενώ οι περισσότερες της Ορθόδοξης Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας κρατούν το παραδοσιακό Σκωτσέζικο και Ιρλανδικό στυλ, με την υμνωδία μόνο ψαλμών και παλαιών ύμνων.»

Wikipedia, Πρεσβυτεριανή Εκκλησία στην Αμερική. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%91%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE (15-7-16)

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ορθόδοξη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία

«Η **Ορθόδοξη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία** (αγγλ.: *Orthodox Presbyterian Church* ή εν συντομία *OPC*) είναι μικρό συντηρητικό Πρεσβυτεριανό δόγμα που βρίσκεται κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ιδρύθηκε από συντηρητικά μέλη της Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τα οποία είχαν αντιδράσει έντονα στην κυρίαρχη νεωτεριστική θεολογία κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930. Με επικεφαλής τον Τζον Γκρέσαμ Μάκεν, η εκκλησία προσπάθησε να διατηρήσει το ιστορικό Καλβινισμό εντός της Πρεσβυτεριανής δομής. Ο τίτλος *Ορθόδοξη* στην επίσημη ονομασία της, δηλώνει την προσήλωσή της στην ορθόδοξη Καλβινιστική Προτεσταντική διδασκαλία, και δεν συνδέεται με την Ανατολική Χριστιανοσύνη.»

Wikipedia, Ορθόδοξη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%81%CE%B8%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CE%BE%CE%B7%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία

«Η **Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία** (αγγλ.: *Evangelical Presbyterian Church* ή εν συντομία *EPC*) είναι Αμερικανικό εκκλησιαστικό δόγμα του Προτεσταντικού Χριστιανισμού, με Πρεσβυτεριανή και Μεταρρυθμισμένη θεολογία ορθόδοξης συντηρητικής κατεύθυνσης. Η έδρα της Γενικής Σύναξης της Εκκλησίας, βρίσκεται στην πολιτεία του Μίσιγκαν.»

Wikipedia, Ευαγγελική Πρεσβυτεριανή Εκκλησία. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%A0%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%B2%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%AE_%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Βαπτιστές

«Οι **Βαπτιστές** είναι Χριστιανοί οι οποίοι πιστεύουν πως το βάπτισμα στο νερό πρέπει να γίνεται σε πιστούς (οπότε απορρίπτεται ο νηπιοβαπτισμός). Με τον όρο "Βαπτιστικός" μπορεί επίσης να περιγραφεί μία εκκλησία, ένα δόγμα ή μία ομάδα που μοιράζεται τις ίδιες πεποιθήσεις σχετικά με το βάπτισμα.

Οι Βαπτιστές ιστορικά χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη αυτονομίας σε κάθε τοπική τους εκκλησία. Αν και ο όρος "Βαπτιστής" έχει τις ρίζες του στους Αναβαπτιστές, το ίδιο το δόγμα των Βαπτιστών συνδέεται ιστορικά με τα αυτονομιστικά κινήματα του 16ου αιώνα.

Οι περισσότερες Βαπτιστικές εκκλησίες επιλέγουν να συνδέονται με δογματικές ομάδες που παρέχουν υποστήριξη, χωρίς όμως να τις ελέγχουν. Η μεγαλύτερη Βαπτιστική ομάδα εκκλησιών, εκτός από την Βαπτιστική Παγκόσμια Συνέλευση, είναι οι Νότιοι Βαπτιστές (οι οποίοι αποχώρησαν από την Παγκόσμια Συνέλευση το 2004), όμως υπάρχουν και πολλές άλλες ενώσεις Βαπτιστών. Υπάρχουν, επίσης, αυτόνομες εκκλησίες που παραμένουν ανεξάρτητες από οποιοδήποτε δόγμα, οργάνωση ή ένωση.

Οι Βαπτιστές αριθμούν περίπου 110 εκατομμύρια σε όλο τον κόσμο, σε περισσότερες από 220.000 κοινότητες και θεωρούνται η μεγαλύτερη παγκόσμια κοινωνία Ευαγγελικών Προτεσταντών. Στη Βόρεια Αμερική έχουν περίπου 38 εκατομμύρια μέλη. Μεγάλοι αριθμοί Βαπτιστών υπάρχουν επίσης στην Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική. Στην Ινδία υπάρχουν 2.4, στη Νιγηρία 2.5, στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό 1.9, και στη Βραζιλία 1.7 εκατομμύρια. Στην Ελλάδα υπάρχουν λίγες αυτόνομες Βαπτιστικές εκκλησίες, ενώ η Ελευθέρα Ευαγγελική Εκκλησία θεωρείται πως προέρχεται από τη Βαπτιστική παράδοση.

Η ακροστιχίδα των βασικών δογμάτων των Βαπτιστών που ακολουθούν, στα αγγλικά σχηματίζει τη λέξη **BAPTIST** (*ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ*).

Η Βίβλος ως αρχή, (*Biblical authority*)

Αυτονομία της τοπικής εκκλησίας, (*Autonomy of the local church*)

Ιεροσύνη για όλους τους πιστούς, (*Priesthood of all believers*)

Δύο διατάξεις (Βάπτισμα του πιστού και Δείπνος του Κυρίου), (*Two ordinances*)

Ελευθερία των ψυχών, (*Individual soul liberty*)

Διαχωρισμός Εκκλησίας και Κράτους, (*Separation of Church and State*)

Δύο διακονίες στην εκκλησία (Ποιμένας-Πρεσβύτερος και Διάκονος), (*Two offices of the church*)

Οι περισσότερες βαπτιστικές παραδόσεις πιστεύουν στις "τέσσερις ελευθερίες":

Ελευθερία των ψυχών: η ψυχή είναι υπόλογη μόνο στο Θεό, και μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις σε θέματα πίστης χωρίς την επιβολή υποχρεωτικών διατάξεων από κάποιο επίσημο θρησκευτικό φορέα

Εκκλησιαστική ελευθερία: ελευθερία της τοπικής εκκλησίας από εξωτερικές παρεμβάσεις

Βιβλική ελευθερία: ο κάθε πιστός είναι ελεύθερος να ερμηνεύσει την Αγία Γραφή προσωπικά, χρησιμοποιώντας τα καλύτερα εργαλεία μαθητείας και βιβλικές μελέτες που έχει στη διάθεση του

Θρησκευτική ελευθερία: το κάθε άτομο είναι ελεύθερο να επιλέξει εάν θα είναι ενταγμένο στη θρησκεία των Βαπτιστών, σε κάποια άλλη θρησκεία, ή αν θα είναι άθρησκο. Επίσης, υποστηρίζεται ο διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους, ο οποίος συχνά αποκαλείται "πολιτική συνέπεια" της θρησκευτικής ελευθερίας.»

Wikipedia, *Βαπτιστές*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B1%CF%80%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AD%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Αναβαπτιστές

«Οι **Αναβαπτιστές** είναι τα μέλη μιας Χριστιανικής Ομολογίας που εμφανίστηκε τον 15ο αιώνα στην Ευρώπη, ιδίως στη Γερμανία. Ανήκουν στη λεγόμενη Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση (*Radical Reformation*). Άλλη ομολογία που ανήκει στην κατηγορία αυτή (Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση) είναι και οι Φίλοι ή Κουάκεροι.

Οι γνωστότερες Ομολογίες Αναβαπτιστών είναι οι Μεννονίτες, οι Χουτερίτες, οι Αδελφοί (όχι όμως οι Πλυμουθιοί Αδελφοί) (*Plymouth Brethren*), οι Άμις κ.ά.

Μερικοί θεωρούν τις Ελεύθερες Εκκλησίες απογόνους της Αναβαπτιστικής κίνησης, επειδή βαπτίζουν τα μέλη τους σε ώριμη ηλικία ή αναβαπτίζουν όσους έρχονται σε αυτούς από Ομολογίες όπου βαπτίστηκαν ως νήπια π.χ. Ορθόδοξη Εκκλησία, Καθολική Εκκλησία, Καλβινιστές, Λουθηρανούς. Παρ' όλα αυτά οι Αναβαπτιστές είχαν και άλλα δόγματα, γεγονός που τους διαφοροποιεί από τις υπόλοιπες Ομολογίες (π.χ. απέρριπταν την στράτευση).

Κοινότητα Μεννονιτών υπήρχε στην Έδεσσα από το 1950 μέχρι το 1977.

Βασικότερη Ομολογία Αναβαπτιστών αποτελούν οι Μεννονίτες που οφείλουν την ονομασία τους στον Ολλανδό Θεολόγο Μέννο Σίμονς (1496-1561). Κατά την δεκαετία του 1520 στην Κεντρική Ευρώπη, οι Μεννονίτες, προσπαθούν να επαναφέρουν τον Χριστιανισμό σε μια πιο συμβατή με την Αγία Γραφή ζωή. Αρνήθηκαν την "κρατική" Μεταρρύθμιση του Λουθήρου και του Καλβίνου και δίδασκαν το χωρισμό κράτους - Εκκλησίας. Αποτέλεσμα ήταν να θεωρηθούν αιρετικοί και να καταπολεμηθούν από τους Προτεστάντες. Γενικά δεν ενδιαφέρονται τόσο για Θεολογία, μυστήρια ή Θεία Λειτουργία (*χωρίς βέβαια να τα απορρίπτουν*) αλλά θεωρούν ότι το βασικότερο όλων είναι να ζει κανείς αγία ζωή σύμφωνα με τις αρχές της Καινής Διαθήκης και ιδίως την επί του όρους ομιλία του Ιησού Χριστού (Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον κεφάλαια 5, 6 και 7).

Η πρώτη Αναβαπτιστική καταγραφόμενη ιστορικά συνάθροιση οργανώθηκε στην Ζυρίχη, Ελβετία, το 1525 από τους Ελβετούς Αδελφούς οι οποίοι διαφώνησαν με τον Ζβίγγλιο στην ένωση κράτους - Εκκλησίας. Δεν δεχόντουσαν το νηπιοβάπτισμα και έτσι ονομάστηκαν από τους αντιπάλους τους "Αναβαπτιστές". Αναβαπτιστικές συναθροίσεις οργανώθηκαν στην Ολλανδία από τον Obbe Philips από το 1534.

Ο Φίλιπς βάπτισε τον Μέννο Σίμονς το 1536 και ο Σίμονς ο οποίος ήταν (πριν γίνει Αναβαπτιστής) Ρωμαιοκαθολικός ιερέας, οργάνωσε τόσες πολλές Αναβαπτιστικές Εκκλησίες που το όνομά του έγινε ένα με την κίνηση. Η πίστη των Αναβαπτιστών βασίζεται κυρίως στην ομολογία πίστεως που υπογράφηκε το 1632 στο **Dordrecht** της Ολλανδίας.

Από τους Μεννονίτες προέρχονται οι Άμις και οι Χουτερίτες αντίθετα η Αναβαπτιστική Ομολογία των Αδελφών (π.χ. Εκκλησία των Αδελφών, Αρχέγονοι Αδελφοί) ανήκουν σε άλλο Αναβαπτιστικό ρεύμα.

Γενικά οι Αναβαπτιστές είναι συντηρητικοί Χριστιανοί.»

Wikipedia, *Αναβαπτιστές*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B2%CE%B1%CF%80%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AD%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Κουάκεροι

«Οι **Κουάκεροι** ή **Χριστιανοί Φίλοι** (αγγλ.: *Quakers*) είναι μέλη μιας Χριστιανικής Ομολογίας (Εκκλησίας) που φέρει την ονομασία **Θρησκευτική Κοινωνία των Φίλων** (Religious Society of Friends) και ιδρύθηκε τον 17ο αιώνα στην Αγγλία από τον περιπλανώμενο ιεροκήρυκα Τζορτζ Φοξ. Η Αγγλική λέξη *Quaker* σημαίνει *αυτός που τρέμει*, και τους δόθηκε τον 17ο αιώνα από άλλους ως παρωνύμιο, διότι σε μια δίκη ο Τζορτζ Φοξ είπε σε έναν δικαστή να *τρέμει στο Λόγο του Θεού* και ο δικαστής απάντησε, "Πες μας, λοιπόν, εσύ ο τρέμων (Quaker)...". Έπειτα μερικές φορές κατά την ώρα της λατρείας τους έτρεμαν από ευλάβεια. Άλλες ονομασίες που χρησιμοποιήθηκαν για αυτούς είναι «Παιδιά του Φωτός» (Children of the Light) και «Εκκλησία των Φίλων» (Friends Church).

Ο ιδρυτής τους Τζορτζ Φοξ γεννήθηκε το 1624 στο Λέστερσαϊρ της Αγγλίας. Σε ηλικία 19 ετών ένωσε την εντολή του Θεού να φύγει από την οικία του. Τα επόμενα τέσσερα χρόνια ταξίδευε, επιστρέφοντας στη οικία του περιστασιακά. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου βρισκόταν σε μεγάλη πνευματική σύγκρουση και ταραχή. Μιλούσε με πολλούς Θεολόγους της εποχής αλλά ταραχτηκε όταν κατάλαβε ότι όσοι δίδασκαν τον Χριστιανισμό δεν κατείχαν οι ίδιοι αυτά που έλεγαν. Ο Φοξ είχε πολλά "ανοίγματα" [αποκαλύψεις] από τον Κύριο. Ένωσε ότι ο Θεός του αποκάλυψε ότι οι θρησκευτικές σπουδές δεν ήταν αρκετό για να είναι κάποιος ικανός και άγιος εργάτης του Χριστού.

Παρά τους διωγμούς οι Κουάκεροι αυξήθηκαν και ιδρύθηκαν ομάδες και εκτός των γεωγραφικών ορίων της Αγγλίας, στην Ευρώπη και στην Αμερική. Σήμερα υπάρχουν τρεις **κύριες** ομάδες Κουακέρων: Οι Ευαγγελικοί Φίλοι, οι Συντηρητικοί Φίλοι και οι Φιλελεύθεροι Φίλοι.

Οι Κουάκεροι πιστεύουν ότι κάθε άνθρωπος φωτίζεται από τον Χριστό (εσωτερικός φωτισμός) και ότι αν και η Αγία Γραφή είναι Θεόπνευστη μόνο ο Χριστός είναι ο Λόγος του Θεού. Σχετικά με τον Θεό πιστεύουν σε Έναν Θεό Πατέρα, Υιό και Άγιο Πνεύμα αλλά αποφεύγουν να κάνουν περαιτέρω αναλύσεις. Πιστεύουν στην Θεότητα του Χριστού. Δέχονται μόνο πνευματικό βάπτισμα και κοινωνία (όχι με νερό, κλπ.) και είναι ειρηνιστές. Έχουν αυτό που ονομάζουν "μαρτυρίες" (testimonies). Οι "μαρτυρίες" είναι ότι ο Χριστιανός είναι ειρηνιστής, ότι πρέπει να ζούμε με απλότητα, ότι δεν πρέπει να ορκιζόμαστε καθόλου αλλά να λέμε πάντα την αλήθεια, κλπ.

Σήμερα υπάρχουν δογματικές διαφορές μεταξύ των διαφόρων ομάδων. Οι Ευαγγελικοί και Συντηρητικοί πιστεύουν στα βασικά Χριστιανικά δόγματα (Θεότητα του Χριστού, αθανασία ψυχής, κόλαση και παράδεισος, Θεοπνευστία της Βίβλου, κλπ.) ενώ οι Φιλελεύθεροι δεν θεωρούν τα δόγματα σημαντικά.»

Wikipedia, *Κουάκεροι*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9ACE%BF%CF%85%CE%AC%CE%BA%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%B9> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Κουάκεροι: Κουάκεροι στην Ελλάδα

«Οι Χριστιανοί Φίλοι (Κουάκεροι) υπηρετούμε πιστά τον Κύριο Ιησού Χριστό και το Ευαγγέλιο του από τον 17ο αιώνα. Τότε έγινε μια μεγάλη Χριστιανική Αναζωπύρωση στην Αγγλία και ακούστηκε

ξανά το Αιώνιο Ευαγγέλιο καθαρό και ανόθευτο μετά από τους σκοτεινούς αιώνες που έπληξαν την Χριστιανική Εκκλησία. **Θέλουμε να επιστρέψουμε στην αγνή και ανόθευτη πίστη της Εκκλησίας του 1 μΧ., τότε που το Πνεύμα το Άγιο γέμιζε την ψυχή και την καρδιά των πιστών και ο Ιησούς Χριστός δίδασκε τον λαό Του ο Ίδιος.** [...] Οι Συντηρητικοί Φίλοι πιστεύουμε και διδάσκουμε τα ίδια με την αρχαία Αποστολική Εκκλησία και ακολουθούμε τα ίδια δόγματα και "πιστεύω" με τους πρώτους Κουάκερους του 17^{ου} αιώνα, που με πίστη και υπακοή έκαμαν το θέλημα του Κυρίου μας, κήρυξαν με δύναμη το Ευαγγέλιο και βασανίστηκαν και διώχτηκαν αλλά υπέμειναν με απίστευτη τόλμη όλα αυτά για την δόξα του Κυρίου και Θεού μας Ιησού Χριστού! [...] Πιστεύουμε στην υπόσχεση του Ιησού ότι είναι μαζί μας, μας οδηγεί και μας διδάσκει. Καθώς περπατάμε μαζί με οδηγό τον Χριστό, γνωρίζουμε την αγάπη, την ειρήνη, την ενότητα και την αδελφσύνη που έρχεται όταν ακολουθούμε την φωνή Του σε όλα τα πράγματα. Καθώς μαθαίνουμε να κάνουμε το θέλημα του Θεού γινόμαστε λαός Του και ως κοινωνία πιστών μπορούμε να δείξουμε την καλοσύνη, αλήθεια, χαρά και αγάπη Του στον κόσμο.

Προς αποφυγή παρεξηγήσεων δηλώνουμε ότι δεν έχουμε σχέση με την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, την Δυτική Καθολική Εκκλησία ή το κίνημα του Προτεσταντισμού. Είμεθα ένας εντελώς ανεξάρτητος Χριστιανικός κλάδος. Δεν έχουμε τίποτα με τις ανωτέρω Ομολογίες αλλά είναι χρέος μας προς αποφυγή σύγχυσης να κάνουμε γνωστό ότι δεν ανήκουμε στα παραπάνω σχήματα. Μερικοί διαδίδουν ότι είμεθα Προτεστάντες - κάνουν λάθος και ελπίζουμε να το διορθώσουν.»

Κουάκεροι στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε από: <http://quaker.gr/> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Αρμινιανισμός

«Ο **Αρμινιανισμός** είναι Χριστιανικό Προτεσταντικό θεολογικό κίνημα που πιστεύει, σε αντίθεση με τον Καλβινισμό, ότι ο άνθρωπος σώζεται από τον Θεό με την ελεύθερη όμως, θέλησή του. Ο ρόλος της Θείας Πρόνοιας είναι μονάχα καθοδηγητικός και η πίστη δεν μπορεί να αποκτηθεί με ανθρώπινες δυνάμεις. Επίσης πιστεύει πως η αληθινή πίστη είναι αυτή που εκδηλώνεται με αγαθές πράξεις, ενώ η πτώση των πρωτόπλαστων Αδάμ και Εύας προήλθε από την ελεύθερη θέλησή τους, με αποτέλεσμα την απώλεια της αρχικής ευτυχίας και δικαιοσύνης, όχι όμως και την τάση του ανθρώπου προς το καλό και αγαθό.

Ιδρυτής του Αρμινιανισμού υπήρξε ο Ολλανδός θεολόγος Ιάκωβος Αρμίνιος. Ο Αρμινιανισμός καταδικάστηκε από τις Συνόδους Ντόρντρεχτ της Ολλανδίας (1618-1619) και Αλλαί της Γαλλίας (1610). Η Αρμινιανιστική θεολογική σκέψη έχει επηρεάσει Χριστιανικά κινήματα όπως ο Μεθοδισμός και ο Πεντηκοστιανισμός.»

Wikipedia, *Αρμινιανισμός*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Πουριτανισμός

«Ο **πουριτανισμός** είναι δογματική θρησκευτική τοποθέτηση που αναπτύχθηκε κυρίως στην Αγγλία και στην Αμερική τον 16ο και 17ο αιώνα στους κόλπους της Αγγλικανικής Εκκλησίας. Η τάση αυτή προέβλεπε την ανάγκη να απαλλαγούν η λατρεία και η εκκλησιαστική πρακτική από τις μη προβλεπόμενες από την Αγία Γραφή προσθήκες, όπως ήταν τα καθολικά στοιχεία που παρεισέφεραν στο Βιβλίο Προσευχών, και να αποκτήσουν την καθαρότητα των θρησκευτικών εκδηλώσεων και της λατρείας των πρώτων χρόνων του χριστιανισμού.

Ο πουριτανισμός πηγάζει από τις διδασκαλίες του Καλβινισμού και του Ζβιγγλιανισμού. Αποτελέσει δε μία συγκεκριμένη νοοτροπία που διέπει την ατομική συμπεριφορά του ανθρώπου και εξέφραζε σε υψηλό βαθμό το Συντηρητισμό, τη νοικοκυροσύνη, την εργατικότητα και την ατομική ηθική των αστών της εποχής εκείνης. Ο πουριτανισμός ήκμασε στα χρόνια της βασίλισσας Ελισάβετ Α', και έπαιξε σημαντικό κοινωνικό ρόλο. Στη σύγχρονη εποχή εκφράζει το ακραίο πνεύμα του συντηρητισμού.

Πουριτανοί σήμερα υπάρχουν κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες. Σε αυτούς ανήκει η Πουριτανική Ευαγγελική Εκκλησία της Αμερικής.»

Wikipedia, *Πουριτανισμός*. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση

«Η **Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση** (αγγλ. *Radical Reformation*) αποτελεί προσπάθεια επιστροφής στην πνευματικότητα και απλότητα της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας.

Οι Ομολογίες που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία δεν ανήκουν στον Προτεσταντισμό και αρχικά είχαν έρθει σε ρήξη με αυτόν, αν και αργότερα ορισμένες ομάδες ασπάστηκαν τον Ευαγγελικαλισμό, όπως από τους Αναβαπτιστές η Ευαγγελική Μεννονιτική Εκκλησία και από τους Κουάκερους η Διεθνής των Ευαγγελικών Φίλων.

Οι Εκκλησίες που ανήκουν σε αυτό το ρεύμα απορρίπτουν το νηπιοβάπτισμα και τον απόλυτο προορισμό. Αγωνίζονται για «θρησκευτική ελευθερία για όλους τους ανθρώπους», είναι ειρηνιστές και πιστεύουν στην «οδηγία του Αγίου Πνεύματος» και στον «εσωτερικό φωτισμό». Γενικά είναι συντηρητικοί Χριστιανοί και ζουν με απλότητα και μέτρο. Αρκετές από τις Ομολογίες αυτές όπως οι Αμις δεν χρησιμοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία, ενώ άλλες, όπως οι Χουτερίτες, έχουν κοινοκτημοσύνη κατά το πρότυπο της Εκκλησίας της Ιερουσαλήμ.

Κυριότεροι εκπρόσωποι είναι οι Αναβαπτιστές και οι Κουάκεροι. Οι ρίζες τους βρίσκονται σε παλιότερες Ομολογίες όπως είναι οι Καθαροί.»

Wikipedia, *Ριζοσπαστική Μεταρρύθμιση*. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B9%CE%B6%CE%BF%CF%83%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%81%CF%8D%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B7 (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Ευαγγελικοί/Ευαγγελικαλικοί

«Οι **Ευαγγελικοί** είναι μέλη της ευρύτερης Προτεσταντικής Ομολογίας που αποκαλείται Ευαγγελικαλισμός (αγγλ.: *Evangelicalism*), η οποία δίνει γενικότερα έμφαση στην κεντρική θέση της Αγίας Γραφής, τη δικαίωση δια της πίστεως και την ανάγκη προσωπικής μεταστροφής (*αναγέννηση*).

Στην Ελλάδα ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα μέλη των Ευαγγελικών Εκκλησιών, ενώ σε μερικές περιπτώσεις ως Ευαγγελικοί αναφέρονται και οι Πεντηκοστιανοί. Στη Γερμανία και την Ελβετία, ο όρος αναφέρεται στα μέλη των Λουθηρανικών Εκκλησιών σε αντιδιαστολή με τα μέλη των Καλβινιστικών εκκλησιών.»

Wikipedia, Ευαγγελικοί/Ευαγγελικαλικοί. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%AF> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Αντβεντισμός

«Ο **Αντβεντισμός** είναι Χριστιανικό κίνημα που ξεκίνησε τον 19ο αιώνα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το όνομά τους προέρχεται από την πίστη τους ότι η Δευτέρα Έλευση (αγγλ.: *Advent*) του Χριστού θα γίνει γρήγορα. Ιδρυτής του θεωρείται ο Ουίλιαμ Μίλερ, και αρχικά οι οπαδοί του ήταν γνωστοί ως *Μιλερίτες*. Αρκετές Αντβεντιστικές ομολογίες, τηρούν το Σάββατο.

Η μεγαλύτερη Αντβεντιστική εκκλησία η Εκκλησία Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας. Άλλες Ομολογίες Αντβεντιστών είναι η Αντβεντιστική Χριστιανική Εκκλησία η οποία τηρεί την Κυριακή και όχι το Σάββατο, η Μεταρρυθμισμένη Κίνηση των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας οι οποίοι είναι ειρηνιστές και χορτοφάγοι, η Γενική Συνέλευση της Εκκλησίας του Θεού. Από τους Αντβεντιστές της Εβδόμης Ημέρας προέρχονται και οι Εκκλησίες του Θεού του Χέρμπερτ Άρμστρονγκ.

Σήμερα, οι Αντβεντιστές χαρακτηρίζονται ως συντηρητικοί Προτεστάντες.»

Wikipedia, Αντβεντισμός. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82> (15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Εκκλησία Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας

«Η **Εκκλησία των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας** είναι μια παγκόσμια Χριστιανική Εκκλησία που προέρχεται από τον Προτεσταντικό χώρο και ανήκει στο γενικότερο κίνημα των

Αντβεντιστών. Χαρακτηριστικό τους γνώρισμα είναι η προσήλωση στις 10 εντολές και στην τήρηση του Σαββάτου. Ανήκουν στον χώρο των Σαββατιστών.

Τα μέλη της Χριστιανικής Εκκλησίας των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας παγκοσμίως το 2013 ήταν 18,028,796[1]. Στην Ελλάδα υπάρχει παρουσία της από το 1903 και σήμερα αριθμεί 410 μέλη σε 10 εκκλησίες[2]. Εκτός των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας υπάρχει στην Αθήνα μικρός αριθμός μελών Μεταρρυθμισμένης Κίνησης των Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας.»

Wikipedia, Εκκλησία Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας, Εκκλησία Αντβεντιστών της Εβδόμης Ημέρας. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%95%CE%B2%CE%B4%CF%8C%CE%BC%CE%B7%CF%82%CE%97%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%B1%CF%82> 15-7-16).

ΒΘ. I.iii.

* * *

Οι Χριστιανοί Αντβεντιστές της Εβδόμης Ημέρας Πιστεύουν . . .

«Η χιλιετηρίδα είναι η χιλιετής βασιλεία του Χριστού με τους αγίους Του στον ουρανό, μεταξύ της πρώτης και δεύτερης ανάστασης. Στο διάστημα αυτό οι ασεβείς νεκροί θα κρίνονται. Η γη θα είναι τελείως κατεστραμμένη, χωρίς ζωντανές ανθρώπινες υπάρξεις, αλλά κατοικημένη μόνο από το Σατανά και τους αγγέλους του. Στο κλείσιμο της χιλιετηρίδας ο Χριστός με τους αγίους Του και την Αγία Πόλη θα κατέλθει από τον ουρανό στη γη. Οι ασεβείς τότε θα αναστηθούν, και με το Σατανά και τους αγγέλους του θα περικυκλώσουν την Πόλη. Αλλά φωτιά από το Θεό θα τους κατακαύσει και θα καθαρίσει τη γη. Τότε το σύμπαν θα ελευθερωθεί από την αμαρτία και τους αμαρτωλούς για πάντα.»

-

Βασικές Διδαχές, 26. Ανακτήθηκε από:

http://www.adventist.gr/pisteuo/PDF/26_h_xiliethrida_kai_to_telos_ths_amartias.pdf (15-7-16).